

Att ombilda jordbruk till aktiebolag

Konsekvenser för beskattningen

Johanna Kråkström

Examensarbete för tradenom (YH)-examen

Utbildning i ekonomiförvaltning

Jakobstad 2024

EXAMENSARBETE

Författare: Johanna Kråkström

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Jakobstad

Inriktning: Ekonomiförvaltning

Handledare: Cilla Salo

Titel: Att ombilda jordbruk till aktiebolag: konsekvenser för beskattning

---

Datum: 13.5.2024 Sidantal: 46

Abstrakt

Allteftersom lantbruk växer i storlek och diversifierar sin verksamhet ökar de skattemässiga konsekvenserna. På grund av gårdsbrukens ojämna fördelning mellan tillgångar och skulder behöver man se över de skattemässiga konsekvenser som kommer från den ökade inkomsten. Eftersom jordbrukares nettoförmögenhet inte räknar med alla jordbrukets tillgångar finns det skäl att beräkna om en ombildning till bolag skulle ge fördelaktiga skattepåföljder.

Detta examensarbete utforskar en sådan situation. Ett lantbruksföretag i Österbotten som har slaktdjur och entreprenadarbete, där inkomsterna från vardera är ungefär lika stora, överväger om det skulle vara ekonomiskt lönsamt att utöva entreprenadverksamheten i bolagsform. I detta arbete går konsekvenserna av detta igenom och samtidigt beräknas om det skulle vara fördelaktigt att bolagisera hela verksamheten. Förutom detta presenterar arbetet de förändringar detta skulle innebära för bokföring och för beskattningen.

Den första delen av arbetet går in på jordbrukare X verksamhet, sådan den ser ut för tillfället, och där presenteras också de förutsättningar som råder för en jordbruksidkare när det gäller beskattningen. Den andra delen presenterar vilka möjligheter till ombildning det finns som är skattemässigt fördelaktig. Sedan går arbetet mer teoretiskt in på vad en ombildning av verksamheten innebär och vilka konsekvenser det får för en jordbruksidkare. Den sista delen av arbetet behandlar hur jordbrukare X situation skulle se ut om hans verksamhet beskattats enligt dessa förutsättningar under 2022 och 2023.

Arbete visar att en ombildning vore lönsam, oberoende av om det är en ombildning till aktiebolag av hela verksamheten eller bara en ombildning av entreprenaddelen av verksamheten.

Att dra slutsatser av detta för andra jordbruksidkare går tyvärr inte. Det är många aspekter av verksamheten som avgöra lönsamheten i bolagisering och det innebär att varje verksamhet måste granskas individuellt för att avgöra om ombildningen är lönsam eller inte.

Språk: svenska

Nyckelord: gårdsbruk, bolagisering, lönsamhet

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Johanna Kråkström

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Pietarsaari

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Cilla Salo

Nimike: Maatilojen muuttaminen osakeyhtiöiksi: verovaikutukset

---

Päivämäärä: 13.5.2024 Sivumäärä: 46

Tiivistelmä

Maatilat kasvavat ja suurentuvat. Tulot kasvavat, mikä vaikuttaa verotukseen. Koska maatilojen varat ja velat jakautuvat epätasaisesti, on otettava huomioon tulojen lisääntymisen veroseuraamukset. Koska viljelijöiden nettovarallisuuteen ei sisälly kaikki maatilán omaisuus, on laskettava, olisivatko yhtiöittämisen veroseuraamukset edulliset.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan tällaista tilannetta. Pohjanmaalla sijaitseva maatalousyritys, jolla on teuraseläimiä ja urakkatöitä, joista kummastakin saadaan suunnilleen yhtä paljon tuloja, pohtii, olisiko taloudellisesti kannattavaa hoitaa urakkatyöt yhtiömuodossa. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan tämän seurauksia ja samalla lasketaan, olisiko koko yritystoiminnan yhtiöittäminen edullista. Lisäksi opinnäytetyössä esitetään, mitä muutoksia tämä toisi mukanaan kirjanpitoon ja verotukseen.

Työn ensimmäisessä osassa tarkastellaan viljelijä X:n toiminnan nykytilannetta ja esitellään myös viljelijälle sovellettavat verotuksen edellytykset. Toisessa osassa esitellään verotuksen kannalta edullisia mahdollisuuksia toiminnan muuttamiseen. Tämän jälkeen työssä käsitellään teoreettisesti tarkemmin, mitä toiminnan muuttaminen merkitsee ja mitä seurauksia sillä on viljelijälle. Työn viimeisessä osassa tarkastellaan, mikä olisi viljelijä X:n tilanne, jos hänen yritystään verotettaisiin näillä ehdoilla vuosina 2022 ja 2023.

Työssä osoitetaan, että muuntaminen olisi kannattavaa riippumatta siitä, muunnetaanko koko yritys osakeyhtiöksi vai ainoastaan yrityksen urakointiosa.

Valitettavasti tämän perusteella ei voida tehdä päätelmiä muiden viljelijöiden osalta. Maatilayrityksen yhtiöittämiseen liittyy niin monia liiketoiminnallisia näkökohtia, jotka vaikuttavat yhtiöittämisen kannattavuuteen, että jokaista yritystä on tarkasteltava erikseen, jotta voidaan määrittää, onko muuntaminen kannattavaa vai ei.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: maatila, yhtiöittäminen, kannattavuus

BACHELOR'S THESIS

Author: Johanna Kråkström

Degree Programme: Business Administration

Specialisation: Financial Administration

Supervisor: Cilla Salo

Title: Converting Farms into Limited Liability Companies: Tax Implications

---

Date: 13.5.2024   Number of pages: 46

Abstract

As farms grow in size and diversify their activities, the tax implications increase. Because of the uneven distribution of assets and liabilities on farms, the tax implications of increased income need to be considered. Since the net wealth of farmers does not include all the assets of the farm, it is necessary to calculate whether a transformation into a limited liability company would have favourable tax consequences.

This thesis explores such a situation. An agrarian business in Ostrobothnia that has slaughter animals and contracting work, where the income from each is approximately equal, considers whether it would be economically profitable to carry out contracting activities in company form. This work reviews the consequences of this change to a limited liability company and at the same time calculates whether it would be advantageous to incorporate the entire business into such a company. In addition, the work presents the changes this would entail for accounting and taxation.

The first part of the work looks at the current situation of farmer X's activity and presents the conditions that apply to traditional farmers in terms of taxation. The second part presents the possibilities for conversion to companies that are favourable from a tax point of view. The work then goes into more theoretical detail on what conversion of the business entails and what consequences it has for farmers. The final part of the work looks at what farmer X's situation would be if his business had been taxed as a limited company in 2022 and 2023.

The work shows that a conversion would be profitable, regardless of whether it is a conversion of the entire business to a limited company or only a conversion of the contracting part of the business.

Unfortunately, it is not possible to draw conclusions from this for other farmers. There are many aspects that determine the profitability of incorporation, and each business must be examined individually to determine whether the conversion to a company is profitable.

Language: Swedish

Key words: farm, incorporation, profitability

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och forskningsfrågor.....	2
1.2	Avgränsning	2
1.3	Forskningsmetod.....	3
1.4	Reliabilitet och validitet.....	3
2	Presentation av jordbrukare X verksamhet.....	4
3	Jordbruksidkare som verksamhetsform	4
3.1	Resultat	5
3.2	Nettoförmögenhet.....	8
3.3	Inkomstbeskattning av jordbruksidkare	10
4	Bolagsformer som bibehåller kontinuitet och identitet.....	14
4.1	Personbolag	15
4.1.1	Öppet bolag.....	15
4.1.2	Kommanditbolag.....	16
4.1.3	Beskattning av öppna bolag och kommanditbolag.....	16
4.1.4	Skillnader och likheter i beskattning av jordbruksidkare och personbolag.....	17
4.2	Aktiebolag.....	18
4.2.1	Inkomstbeskattning i aktiebolag	18
4.2.2	Aktiebolagets nettoförmögenhet.....	19
4.2.3	Beskattning av dividender	19
4.2.4	Skillnader i beskattning mellan jordbruksidkare och aktiebolag	20
5	Bolagisering av jord- och skogsbruk till aktiebolag	22
5.1	Bokföringsmässiga konsekvenser av bolagisering	24
5.2	Praktiska konsekvenser när jordbruk blir till aktiebolag.....	25
6	Att kalkylera för lönsamhet vid bolagisering av lantbruk.....	27
7	Beräkning av jordbrukare X verksamhet som aktiebolag	30
7.1	Beräkning vid total bolagisering	30
7.2	Beräkning vid bolagisering av entreprenadverksamheten	34
7.3	Analys av beräkningarna	37
8	Rekommendation för jordbrukare X.....	42
9	Sammanfattning.....	43
10	Förslag på vidare forskning.....	43
11	Källförteckning	44

Figurförteckning

Figur 1. Beskattning av dividender från onoterade bolag.	20
---	----

Tabellförteckning

Tabell 1. Jordbrukare X resultat under 2022 och 2023.	6
Tabell 2. Jordbrukare X resultat utan bokslutsposter.	7
Tabell 3. Möjlig resultatfördelning mellan jordbruket och entreprenadverksamheten före bokslutsposter.	7
Tabell 4. Uträkning av jordbrukare X nettoförmögenhet.	8
Tabell 5. Jordbrukare X totala avskrivningar 2022 och 2023.	9
Tabell 6. Jordbrukare X kapitalinkomster under 2022.	10
Tabell 7. Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster.	11
Tabell 8. Förvärvsinkomster under 2023 utan utjämningsreservering och avskrivningar. .	13
Tabell 9. Fingervisning av skattebelastningen som entreprenadverksamheten orsakar jordbruket. Beräknat utan utjämningsreservering och med ett antagande att 60 % av maskinkostnaderna och därmed 60 % av inventariernas avskrivningar tillfaller entreprenadverksamheten.	14
Tabell 10. Beskattning av hela jordbrukare X verksamhet som aktiebolag utan bokslutsposter och med en lön på 3000 € i månaden.	30
Tabell 11. Jordbrukare X betalda skatt under 2022 och 2023.	31
Tabell 12. Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster 2023 utan bokslutsposter.	32
Tabell 13. Anpassad skatteberäkningen enligt hur mycket jordbrukare X i realitet betalade i skatt.	32
Tabell 14. Jordbrukare X faktiska vinst 2022 och 2023.	33
Tabell 15. Vinst i aktiebolag med samma skatt som jordbrukare X i realitet betalade 2022 och 2023.	33
Tabell 16. Jordbrukare X och aktiebolagets gemensamma vinst 2022 och 2023.	33
Tabell 17. Beskattning av jordbrukare X entreprenadverksamhet som aktiebolag med en lön på 1 500 € respektive 2 000 € i månaden, 2023.	35
Tabell 18. Jordbrukare X totala vinst efter skatt med dividendutdelning.	36
Tabell 19. Jordbrukets vinst efter skatt.	37
Tabell 20. Jämförelse av skattebelastningen som gårdsbruk och som aktiebolag.	38
Tabell 21. Beräkning av vinsten efter skatt för aktiebolag och jordbrukare X.	38
Tabell 22. Vinst efter skatt för verksamheterna.	39

Tabell 23. Beskattning av jordbrukare X som gårdsbruk och entreprenadverksamhet som aktiefbolag.	40
Tabell 24. Vinst efter skatt och dividendutdelning när jordbrukare X bedriver gårdsbruk och har entreprenadverksamheten som aktiefbolag.	41
Tabell 25. Jämförelse av vinst efter skatt för de olika verksamhetsformerna.	41

1 Inledning

Brukandet av jord och skog i verksamhetsyfte faller i Finland under lagstiftningen för gårdsbruk. Inkomstskattelagen för gårdsbruk reglerar bland annat hur skattskyldigheten ser ut, vilka kostnader som är avdragbara och hur avskrivningen ser ut inom jord- och skogsbruk. Gällande omsättningen har den väldigt liten betydelse för hur beskattningen och bokföringen går till. Det är verksamhetens form som gårdsbruk som avgöra hela beskattningsprocessen och det innebär att gårdsbruk följer samma mönster i beskattningen oberoende av deras storlek.

En jordbruksidkare som får några tusen i resultat beskattas enligt samma modell som en som får ett resultat på en halv miljon. Indelningen i förvärvs- och kapitalinkomst beror uteslutande på företagets nettoförmögenhet och detta innebär att många jordbruksidkare med stora låneskulder får hela sitt årliga resultat beskattat som förvärvsinkomst. Detta är sällan en förmånlig beskattning och den blir alltmer olönsam ju större gårdsbruket blir.

Att verka som ett bolag inom gårdsbruk är något som blir alltmer populärt. Förändringar i lagstiftning och beskattning gör att möjligheterna att ombilda sig till speciellt aktiebolag är alltmer lönsam för jordbruksidkare. Huruvida det i realitet är mer lönsamt måste avgöras från fall till fall. Det beror på många faktorer, såsom nettoförmögenhet, fördelning av inkomster och om jordbruksidkaren har arbete vid sidan av jordbruket eller om gårdsbruket är den enda inkomstkällan. Något som också kan vara avgörande är om jordbruksidkaren har entreprenadverksamhet inom jordbruket. Det är en sådan situation som jordbrukare X befinner sig i.

I den första delen av arbetet fokuseras främst på hur jordbrukare X verksamhet sett ut i siffror under 2022 och 2023. Där granskas jordbrukare X resultat, nettoförmögenhet och avskrivningar. I den andra delen av arbetet presenteras de mest lönsamma alternativen för ombildningen och dessa och traditionellt jordbruksidkande jämförs. Arbetet fortsätter sedan med att gå igenom konsekvenser av att bolagisera. Där berörs både praktiska och byråkratiska följder och vad en ombildning innebär utöver ökade krav på bokföringen och den förändrade beskattningen. I arbetets avslutande del beräknas hur jordbrukare X verksamheten under 2022 och 2023 skulle ha sett ut om den blivit beskattad som aktiebolag, både om hela jordbruket varit ett aktiebolag och om endast entreprenadverksamheten varit det. Där finns också en resultatanalys och rekommendationer för jordbrukare X.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med detta arbete är att hjälpa jordbrukare X fatta beslut om framtiden genom att ta reda på vilka följder en ombildning av jordbruket till bolag skulle ha för honom. Olika alternativ för verksamhetens framtid beaktas och det tas upp vad som är värt att tänka på vid ombildning. Detta görs genom att undersöka jordbrukare X verksamhet och beräkna om det är lönsamt att ombilda hans verksamhet, eller en del av hans verksamhet till bolagsform. Orsaken till att det är möjligt att endast ombilda en del av verksamheten är för att jordbrukare X utför en del entreprenadarbete som relativt lätt kan skilja från resten av jordbruksverksamheten.

- Är det lönsamt att ombilda jordbrukare X verksamhet till aktiebolag?
- Är det mer lönsamt att ombilda hela jordbruket eller endast entreprenaddelen av verksamheten?

När det gäller att ombilda hela jordbruket tas det i detta arbete reda på om det lönar sig för just denne jordbruksidkare att ombilda verksamheten till aktiebolag, öppet bolag eller kommanditbolag. Enligt Inkomstskattelagen 24 § är det frågan om en skattefri förändring av verksamheten när de tillgångar och skulder som finns före ombildningen blir en del av ett övertagande bolag efter ombildningen. Dessa tre bolagsformer utgör alltså de skattemässigt bästa valen, i varje fall kortsiktigt.

1.2 Avgränsning

Detta arbete handlar främst om beskattning och det är många detaljer av de olika bolagsformerna som inte lyfts fram, såsom hur de grundas och vilka åtgärder som krävs för att utföra detta grundande. Skogsbrukets beskattning lämnas ganska orörd eftersom detta är en förvärvskälla som ger så sporadiska resultat från år till år.

Beskattningen av personbolag går kortfattat igenom eftersom de är relevanta för möjligheten till skattefri förändring av verksamhet men eftersom jordbrukare X inte är intresserad av att ta in flera personer i verksamheten är det inte relevant för honom och därför förkastas dessa alternativ för hans del.

1.3 Forskningsmetod

Arbetet är både teoretiskt och praktiskt. Den teoretiska, kvalitativa, delen sätter grunden för arbetet men i samklang med den presenteras en mer praktisk, kvantitativ forskning med reella siffror. Lagstiftningen för ombildning av gårdsbruk presenteras och faktorer som påverkar ombildningen tas upp till behandling men fokus ligger främst på de lönsamhetskalkyler som är relevanta för jordbrukare X. Detta eftersom beräkningar av lönsamhet för att ombilda ett gårdsbruk till ett bolag är något som kräver att man har en specifik jordbrukare i åtanke för att kunna avgöra om det är något som skulle löna sig eller inte. Den skatteinformation som stämmer för honom, på den plats och under de omständigheter han befinner sig i, är unik. Liksom det är för varje jordbruksidkare.

Att ta reda på hur beskattningen förändras när man ombildar från jordbruksidkare till bolag är centralt i detta arbete och flera källor används för att försäkra att problemen med ombildning betraktas från olika vinklar. Jordbruket som granskas har skog och detta inkluderas i en del av beräkningarna men främst ligger fokus på lönsamheten inom själva jordbruket och entreprenadverksamheten. Detta för att skapa en bättre helhetssyn på den verksamhet som finns utöver det sporadiska skogsbrukets resultat.

Detta arbete fokuserar på lönsamhetskalkyler. De motiveringar och målsättningar som jordbrukare X har med att ombilda verksamheten är därför inte i fokus. Trots det är det viktigt för jordbrukare som överväger att ombilda verksamheten till aktiebolag också tar motivationen i beaktande. Detta eftersom den ökade byråkratin som ombildning och drivande av ett aktiebolag innebär kräver mer engagemang av jordbrukaren jämfört med att driva ett gårdsbruk.

1.4 Reliabilitet och validitet

Trovärdigheten i ett forskningsarbete avgörs av hur väl de metoder man använder mäter och besvarar det som undersöks. Denna trovärdighet avgörs genom att se hur reliabel och valid resultatet av forskningen är. (Bryman & Bell, 2017, ss. 175 - 176).

Reliabiliteten avgör av hur pålitligt och följdriktigt arbetet är och det avgörs i detta fall av om någon annan som gjorde samma kalkylationer om lönsamhet skulle komma till samma resultat. Eftersom detta arbete använder reella siffror från jordbrukare X bokföring och bokslut är resultatet av detta arbete reliabelt, åtminstone till en viss del. Det görs i arbetet vissa antaganden som kanske borde specificeras mera men som, inom ramen för denna

forskning, ger ett resultat som är inom acceptabla gränser för att visa riktlinjer för utbildningens lönsamhet.

Validitet innebär att ett forskningsarbete faktiskt besvarar det som den avser att besvara (Bryman & Bell, 2017, s. 176). Validiteten i detta arbete är god eftersom kalkylerna bygger på vedertagna sätt att beräkna skatt och lönsamhet. Det visas både med procentuella beräkningar och uträkningar av pengasummor hur lönsamheten skulle se ut om verksamheten var ett aktiebolag jämfört med hur den ser som ett jordbruk.

2 Presentation av jordbrukare X verksamhet

Jordbrukare X är heltidsjordbrukare och har inga anställda i sin verksamhet. Han har varit verksam i många år och har etablerat sig som slaktnötsuppfödare och utför dessutom entreprenadarbeten vid sidan av sitt jordbruk. Utgifterna i hans verksamhet kommer främst från inköp av djur, inköp av foder, maskinunderhåll och hyresutgifter för utomstående tjänster samt bränsle och el. Inkomsterna kommer från nötdjursförsäljning och entreprenadarbeten. Entreprenadarbeten som han utför består av allt från snöröjning till balning och slamkörning. Detta innebär att han har inkomster från entreprenadarbetet året runt. De senaste fem åren har både delarna av verksamheten vuxit och det ser ut att fortsätta på samma sätt.

Genomgående genom arbetet används siffror från hans reella verksamhet för att ge en praktisk insyn i den teoretiska diskussionen. Fokus i detta arbete ligger på att avgöra om en bolagisering är lönsam för honom eller inte och teorin i arbetet formar sig runt detta.

3 Jordbruksidkare som verksamhetsform

När jordbruk bedrivs av en enskild jordbruksidkare är det frågan om en verksamhet som följer Inkomstskattelagen för gårdsbruk. På grund av att gårdsbruket är så anknutet till den privata sfären, där jordbrukarens ägor är privata och oftast ägs tillsammans med jordbrukarens partner, anses jordbrukarens make/make vara inkluderad i verksamheten. Detta innebär att man oftast kan dela på vinsten mellan dessa två trots att den ena parten inte aktivt delaktigt i gårdsbruket.

Jordbrukets verksamhetsperiod följer i allmänhet kalenderåret och om omsättningen är större än 15 000 € anses det vara en momspliktig verksamhet som kräver att momsen deklarerar

senaste den sista februari efter räkenskapsårets slut. I vissa fall är omsättningen så pass stor att Skatteförvaltningen, eller jordbrukaren själv, yrkar på att momsens ska deklarerats varje kvartal eller varje månad. Då ska deklarationen på detta vara inne senaste den 12e den andra månaden efter att denna period tagit slut. (Skatteförvaltningen, 2024h).

De datum som är relevanta för jordbrukets deklarationer skiftar lite från år till år men som regel ska jordbruks- och skogsbruksdeklarationen vara in i början av april. Sålunda man har både skogs- och jordbruk. Har man endast skogsbruk är det den sista februari som är slutdatum för deklarationerna.

Gårdsbruk följer kontantprincipen. I regel innebär detta att en utgift eller inkomst bokförs när pengarna flyttar på sig. Det finns vissa undantag till detta och de kan uppstå när jordbruksidkarna har lyft lån på kredit från sina uppköpare. Detta kan leda till att de till exempel vid betalning av en slaktlikvid inte får in några pengar men att det trots det uppstår en inkomst för jordbruket. Ett annat undantag från kontantprincipen som finns inom jordbruk uppstår när man ansöker om accisåterbäring på punktskatter. När det gäller denna ansökning är det inte lika viktigt när betalningen för elanvändningen eller brännolja skett utan när elen och oljan blivit använd. När betalningen för brännolja sker i slutet av året kan, och borde, man föra över oljelitrarna till nästkommande år för att försäkra sig om att ansökan om återbäring blir korrekt. En liknande korrigerings borde göras om en elräkning blir betald under det nya årets första dagar och räkningen gäller de tidigare månaderna. (Skatteförvaltningen, 2024i).

Jordbrukare är inte bokföringsskyldiga utan endast anteckningsskyldiga. Detta innebär att de inte behöver ha dubbel bokföring utan enkel bokföring räcker. Så länge dessa anteckningar är detaljerade, specifika och kronologiskt registrerade är det tillräckligt. Det ska framkomma när en inkomst eller utgift blivit registrerad, det vill säga när den kommit in på eller gått ut från bankkontot, alternativt när en inkomst kommit till jordbrukarens förfogande eller en utgift har ägt rum. (Skatteförvaltningen, 2017).

3.1 Resultat

När man fastställer ett jordbruks resultat räknar man med alla inkomster som jordbruket fått i pengavärde och alla förmåner som tilldelats jordbruket. Också de stöd som jordbruket har fått, samt eventuell accisåterbäring och momslettning vid nedre gränsen från föregående momsperiod, räknas med i jordbrukets inkomster. När det gäller utgifterna är alla utgifter

som görs för att förvärva eller bibehålla inkomsten är avdragbara när man fastställer resultatet. (Skatteförvaltningen, 2024f).

Vid negativt resultat på jordbruket kan man endera fastställa förlusten att vara förlust på förvärvskällan jordbruk och därmed kunna dras av inom de närmaste tio åren från vinster på samma förvärvskälla eller också kan man yrka på att hela summan, eller en del av den, ska dras av från kapitalinkomsterna för samma år. (Skatteförvaltningen, 2024e).

För jordbrukare X har resultatet varit bra under 2022 och 2023 (Tabell 1).

Tabell 1. Jordbrukare X resultat under 2022 och 2023.

Jordbrukare X resultat	2023	2022
Inkomster	364 749,80 €	330 187,83 €
Utgifter	241 263,02 €	231 915,51 €
Avskrivningar	49 413,38 €	39 839,72 €
Utjämningsreservering	13 500,00 €	-
Resultat	60 573,40 €	58 432,60 €

Under 2023 var resultatet så högt att det lades in den maximala utjämningsreserveringen på 13 500 € för att hålla skattebördan nere. En utjämningsreservering är ett sätt att föra över beskattningsbara inkomster från den aktuella perioden till en framtida period och den måste intäktsföras inom tre år. Denna summa blir då beskattad i det skedet i stället för under den pågående skatteperioden. En sådan reservering görs oftast när man har planerat investeringar under de närmaste åren som kommer att sänka resultatet under de åren. (Skatteförvaltningen, 2024g).

Utan utjämningsreserveringen skulle resultatet ha varit 74 073,40 €, vilket är mer än 26 % högre än året innan. Om det beaktas att avskrivningar dessutom använts för att sänka resultatet och man i stället beräknar resultatet innan avskrivningar så var 2022 resultatet närmare 98 300 € och 2023 resultatet nästan 123 500 € (Tabell 2).

Tabell 2. Jordbrukare X resultat utan bokslutsposter.

Jordbrukare X resultat utan bokslutsposter	2023	2022
Inkomster	364 749,80 €	330 187,83 €
Utgifter	241 263,02 €	231 915,51 €
Resultat	123 486,78 €	98 272,32 €

Utifrån detta kan man se att jordbrukare X verksamhet är växande och lönsam. Resultatet ökar och utgifterna hålls inom rimliga gränser för verksamheten.

För att skapa en mer nyanserad bild av verksamheten presenteras ännu hur entreprenadverksamheten förhåller sig till resten av verksamheten när det kommer till resultatet (Tabell 3). Denna uträkning görs genom att visa på rörelsevinsten innan bokslutsposterna eftersom det ger den mest rättvisande bilden av verksamheterna. Detta eftersom det är skattemässiga orsaker som har avgjort hur stora avskrivningarna och reserveringarna är. Att hålla ner skatten är den huvudsakliga orsaken till att göra stora avskrivningar och reserveringar.

Tabell 3. Möjlig resultatfördelning mellan jordbruket och entreprenadverksamheten före bokslutsposter.

	Jordbruk 2023	Entreprenad 2023	Jordbruk 2022	Entreprenad 2022
Inkomster	231 398,87 €	133 350,93 €	196 659,84 €	133 527,99 €
Utgifter	196 742,48 €	44 520,54 €	190 904,65 €	41 010,86 €
Resultat	34 656,39 €	88 830,39 €	5 755,19 €	92 517,13 €

Denna tabell (Tabell 3) visar att jordbruket har avsevärt mer utgifter än entreprenadverksamheten. Detta är dock en grov generalisering eftersom utgifterna inte blivit uppdelade i bokföringen under åren. Det är endast genom en tillbakablick där det är beräknat att entreprenadverksamheten står för 60 % av utgifterna på maskiners underhåll och bränsle som denna uppskattning gjorts. Det är svårt att uppskatta men även om entreprenadens utgifter skulle innefatta maskinernas underhåll och bränsle till 100 %, något som egentligen inte är rimligt då maskinerna också används i jordbruket, så skulle entreprenadverksamheten ändå visa bättre vinst än jordbruket. Inkomsterna i denna

beräkning är de reella eftersom intäkter för entreprenadarbeten bokförs skilt i resultaträkningen. Man kan också se från tabellen att jordbrukets resultat förbättras. Ökningen i utgifter från 2022 till 2023 har främst berott på maskinernas underhåll och bränsle medan jordbrukets utgifter är mer konstant trots att produktionen har ökar.

3.2 Nettoförmögenhet

Nettoförmögenheten inom jordbruk utgörs av tillgångarna efter att skulderna subtraheras. Som tillgång inom jordbruk räknas åkrar och jordbruksmarkens värde utgående från Skatteförvaltningens uppskattning. Detta värde på marken är inte inköps- eller försäljningspris utan det beskattningsvärde som används för att räkna fastighetsskatten och det värdet hittas i jordbruksidkarens beskattningsbeslut. Vad detta innebär är att jordbruksidkare som tar lån för att köpa mark ökar sina skulder mer än tillgångarna ökas och detta skapar en del problematik för jordbruksidkaren när det kommer till beskattning eftersom investeringar sänker nettoförmögenheten. För att beräkna nettoförmögenheten läggs också 30 % av det föregående årets löner också till. (Skatteförvaltningen, 2021).

Till tillgångar inom jordbruk räknas också produktionsbyggnader, jordbruksmaskiner och inventarier, varor samt aktier och andelar som tillhör jordbruket. Som tillgång räknas inte pengar eller fordringar, marktäkter, produktionsdjur och skogsbrukets tillgångar. Värt att nämna är dock att om jordbruket har skulder för anskaffning av produktionsdjur så dras dessa nog bort från nettoförmögenheten. (Skatteförvaltningen, 2021).

Jordbrukets produktionsvaror såsom säd eller ensilagebalar, anses inte heller utgöra en tillgång för jordbruket. Inte heller det utsäde eller gödsel som införskaffats för att bedriva jordbruket anses vara en tillgång enligt 19 § i Lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen. (Finlex, 2019).

Nedan följer en uträkning av jordbrukare X nettoförmögenhet 2023 och 2022 (Tabell 4).

Tabell 4. Uträkning av jordbrukare X nettoförmögenhet.

Jordbrukare X nettoförmögenhet	2023	2022
Jordbruksmark och byggplatser för produktionsbyggnader	41 904,75 €	38 758,10 €
Produktionsbyggnader	17 070,98 €	18 967,76 €
Jordbruksmaskiner och inventarier	137 498,87 €	104 018,45 €

Aktier och andelar som hör till jordbruket	33,64 €	33,64 €
Jordbrukets tillgångar sammanlagt	196 508,24 €	161 777,95 €
Jordbrukets skulder och förpliktelser	389 650,53 €	391 077,26 €
Jordbrukets nettoförmögenhet	- 193 142,29 €	- 229 299,31 €

Man kan se att jordbrukare X nettoförmögenheten är negativ och det innebär att hela resultatet från verksamheten beskattas som förvärvsinkomst. Det problematiska med jordbruk och deras beskattning är att man ständigt går en balansgång mellan avskrivningar och nettoförmögenhet. En balansgång som sällan är till nettoförmögenhetens fördel. För att hålla ner resultatet, och därmed skatten, måste man göra stora avskrivningar men det innebär att nettoförmögenheten sjunker och att man trots investeringar har svårt att hålla verksamhetens nettoförmögenhet på en positiv nivå.

Tabell 5. Jordbrukare X totala avskrivningar 2022 och 2023.

Jordbrukare X avskrivningar	2023	2022
Utgiftsrest vid skatteårets ingång	131 404,37 €	168 703,77 €
Förändring under skatteåret	79 313,39 €	2 540,32 €
Avskrivningar	49 413,38 €	39 839,72 €
Utgiftsrest vid skatteåret utgång	161 304,38 €	131 404,37 €

Här ses jordbrukare X avskrivningar under 2022 och 2023 (Tabell 5). Förändringar under skatteåret är investeringar med försäljning och stödsummor subtraherade. Ju större investeringar en jordbrukare har desto mer rum för skatteplanering finns det, i varje fall kortsiktigt. Det går också att se från tabellen (Tabell 5) att det är svårt att hålla inventarierna jämna. Det kräver konstanta investeringar och för att hålla resultatet och därmed skatterna rimliga krävs höga avskrivningsprocenter. Under dessa år var avskrivningarna dessutom de maximalt tillåtna. Just för att hålla inkomstskatten på en försvarbar nivå för jordbrukare X.

3.3 Inkomstbeskattning av jordbruksidkare

Efter att resultatet fastställs för skatteåret drar man av eventuell förlust inom jordbruket som finns kvar från föregående år och sedan gör man ett företagaravdrag på 5 % innan man delar upp det återstående resultatet i förvärvs- och kapitalinkomst. För att göra denna fördelning beräknar man först kapitalinkomstens del och denna kan utgöra 20 % av föregående års nettoförmögenhet. Man kan, om det är mer fördelaktigt skattemässigt att göra så, yrka på att kapitalinkomsten ska utgöra 10 % eller 0 % av nettoförmögenheten. Detta yrkande är gemensamt för jordbrukare och detta innebär att det kan kräva en del skatteberäkningar för att avgöra vad som är mest lönsamt ekonomiskt för båda makarna tillsammans.

För jordbruksidkarens samtliga kapitalinkomster är skatteprocenten 30 % av resultatet upp till 30 000 € och överstigande del beskattas med 34 %. Om kapitalinkomsterna hamnar på minus så blir det i stället ett underskott som till 30 % kan dras av från förvärvsinkomsterna. Sådan var situationen för jordbrukare X under 2022 (Tabell 6). Trots en försäljning av skog på över 1000 € så ledde utgifterna till att nettokapitalinkomsten på skogen bara blev 66,72 €. När de avdragbara räntorna för 2022 drogs av blev kapitalinkomsten negativ. Under 2023 var det en större försäljning av skog och utgifterna var heller inte lika stora. För att hålla resultatet nere användes därför både reserveringar och skogsavdrag. Skogsavdraget förbrukas av att användas medan reserveringen måste intäktsföras inom fyra år.

Tabell 6. Jordbrukare X kapitalinkomster under 2022.

Jordbrukare X kapitalinkomster under 2022	2023	2022
Inkomst av virkesförsäljning	28 973,46 €	1 270,00 €
Skogens utgifter	1 090,35 €	1 203,28 €
Skogens reserveringar och avdrag	12 554,30 €	-
Skogsbrukets nettokapitalinkomst	15 328,81 €	66,72 €
Företagaravdrag 5 %	766,44 €	3,34 €
Skogsbrukets beskattningsbara inkomst	14 562,37 €	63,38 €
Kapitalinkomstandel av överskott	11,52 €	11,13 €

Kapitalinkomster sammanlagt	14 573,89 €	74,51 €
Avdragbara räntor	424,18 €	372,70 €
Resultat	14 149,71 €	-298,19 €

På den kapitalinkomst som jordbrukare X har under 2023 betalar han 30 % skatt, alltså 4244,91 €.

De enda kapitalinkomster som jordbrukare X hade under 2022 och 2023 bestod av skogens resultat och tilldelade överskott från ägarandelar i andelslag. Eftersom jordbrukets nettoförmögenhet var negativ bestod alla inkomster från jordbruket av förvärvsinkomster. Denna summa läggs till jordbruksidkarens andra förvärvsinkomster för att beskattas progressivt. Jordbrukare X arbetar heltid på jordbruket men har uppdrag som ger lite ersättning i form av förvärvsinkomster.

Tabell 7. Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster.

Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster	2023	2022
Jordbrukets resultat	60 573,40 €	58 432,60 €
Företagaravdrag 5 %	3 028,67 €	2 921,63 €
Jordbrukets företagsinkomst	57 544,73 €	55 510,97 €
Löner arvoden och ersättningar	120,00 €	40,00 €
Avdrag	2 183,86 €	1 702,01 €
Beskattningsbar inkomst vid statsbeskattning	55 480,87 €	55 041,65 €
Beskattningsbar inkomst vid kommunalbeskattning	55 480,87 €	53 339,64 €
Arbetsinkomstavdrag	1 306,01 €	1 488,78 €
Underskottsgottgörelse från kapitalinkomsterna	-	89,84 €

Inkomstskatt på förvärvsinkomster till staten	11 113,09 €	3 870,28 €
Kommunal- och kyrkoskatt	6 302,63 €	12 784,47 €
Sjukförsäkringens dagpenningpremie	580,41 €	469,32 €
Sjukförsäkringens sjukvårdspremie	252,59 €	195,27 €
Rundradioskatt	163,00 €	163,00 €
Skatter på förvärvsinkomster sammanlagt	18 411,72 €	17 482,34 €

För jordbruksmakar beräknas andelen kapital- och förvärvsinkomsten tillsammans och fördelas sedan mellan de två. Kapitalinkomsten fördelas utgående från deras andelar i nettoförmögenheten medan förvärvsinkomsten fördelas enligt arbetsinsats i jordbruket under skatteåret. Denna arbetsinsats anges på deklARATIONER och uppskattas av jordbruksidkarna själva. Hela förvärvsinkomsten för jordbruket läggs på jordbrukare X.

Skatten på förvärvsinkomsten för jordbrukare X var 17 482,34 € för år 2022 och det blev ingen skatt på kapitalinkomsterna det år. För 2023 var skatten på förvärvsinkomsten 18 412,72 € och kapitalinkomstskatten 4 244,91 €. Detta innebär en total skatt på 22 656,63 €. Men för våra beräkningar tar vi inte med skogens skatt, eftersom virkesförsäljningen ger så sporadiska inkomster att det visar en felaktig trend att ha med dem. Om den totala skatten på jordbrukets resultat beräknas utgående ifrån detta var skatten på inkomsten år 2022 ($17\,482,34\text{ €} / 58\,432,60\text{ €} = 0,299$) runt 30 %. År 2023 var den totala skatten på jordbrukets resultat ($18\,412,72\text{ €} / 60\,573,40\text{ €} = 0,304$) runt 30 %. Detta låter helt rimligt. 30 % i skatt är inte alltför högt, men för att belysa hur snårigt det kan vara med beskattning av jordbruk illustreras med nästa tabell (Tabell 8) hur skatten skulle ha sett ut 2023 utan utjämningsreservering och utan avskrivningar. Detta val görs för att maximala avskrivningarna har använts, både under 2022 och 2023, för att hålla resultatet nere och skatten på en acceptabel nivå. Utjämningsreserveringen som gjordes 2023 för att minska på skatten måste dessutom intäktsföras inom tre år så då kan det vara att skatten stiger ännu mer när denna intäktsföring sker.

Tabell 8. Förvärsinkomster under 2023 utan utjämningsreservering och avskrivningar.

Beskattning av jordbrukare X förvärsinkomster 2023	Utan utjämningsreservering	Utan utjämningsreservering och avskrivningar
Jordbrukets resultat	74 073,40 €	123 486,78 €
Företagaravdrag 5 %	3 703,67 €	6 174,34 €
Jordbrukets företagsinkomst	70 369,73 €	117 312,44 €
Löner arvoden och ersättningar	120,00 €	120,00 €
Förvärsinkomstavdrag	1 606,73 €	578,77 €
Beskattningsbar inkomst	68 883,00 €	116 853,67 €
Arbetsinkomstavdrag	1 049,67 €	481,67 €
Inkomstskatt på förvärsinkomster till staten	16 975,82 €	36 391,22 €
Kommunal- och kyrkoskatt	7 825,11 €	13 274,57 €
Sjukförsäkringens dagpenningpremie	580,41 €	580,41 €
Sjukförsäkringens sjukvårdspremie	252,59 €	252,59 €
Rundradioskatt	163,00 €	163,00 €
Skatter på förvärsinkomster sammanlagt	24 747,26 €	50 180,12 €

Om man utgående från dessa siffror räknar på beskattningsprocenten får man veta att utan utjämningsreserveringen skulle jordbrukare X ha betalat ($24\,747,26\text{ €} / 74\,073,40\text{ €} = 0,334$) runt 33 % i skatt 2023. Helt utan bokslutsposter skulle skatten ha blivit ($50\,180,12\text{ €} / 123\,486,78\text{ €} = 0,406$) runt 41 % i skatt.

För tydlighetens skull visas ännu hur beskattningen av jordbruket och entreprenadarbetet ser ut om man delar upp dem inom jordbrukets beskattning (Tabell 9). Detta för att visa hur

jordbrukets resultat skulle påverkas av att entreprenadverksamheten flyttades över till ett aktiebolag medan jordbruksverksamheten förblev i sin nuvarande form. Det är också intressant för att det visar var skattebelastningen på jordbruket finns.

Tabell 9. Fingervisning av skattebelastningen som entreprenadverksamheten orsakar jordbruket. Beräknat utan utjämningsreservering och med ett antagande att 60 % av maskinkostnaderna och därmed 60 % av inventariernas avskrivningar tillfaller entreprenadverksamheten.

	Utgångssiffor	Jordbruk 2023	Entreprenad 2023
Resultat före bokslutsposter	123 486,78 €	34 656,39 €	88 830,39 €
Avskrivningar	49 413,38 €	28 609,68 €	20 803,70 €
Resultat efter avskrivningar	74 073,40 €	6 046,71 €	68 026,69 €
Procentuell fördelning av resultat		8,16 %	91,84 %
Skattebelastning enligt procent	24 747,26 €	2 020,15 €	22 727,11 €

Tidigare i arbetet konstaterades dessa resultat före bokslutsposter (Tabell 3) och om man nu ser över beskattningen kan det konstateras att det är entreprenadarbetet som orsakar den största skattebelastningen på verksamheten (Tabell 9). I denna beräkning är företagaravdraget inte medräknad.

Kan jordbrukare X genom ombildning av verksamheten, endera delvis eller helt, minska på beskattningen? Det ska undersökas i en senare del arbetet. Först presenteras vilka alternativ jordbrukare X har när han överväger att bolagisera verksamheten.

4 Bolagsformer som bibehåller kontinuitet och identitet

Vilken företagsform som är bäst lämpade för att bedriva jordbruk beror på en mängd olika faktorer, såsom hur många man är som bedriver jordbruk tillsammans, vem som äger jordbrukets tillgångar och hur man vill att beskattningen och den löpande bokföringen ska se ut. De flesta jordbruk utgår från att en jordbruksidkare bedriver verksamheten och utgående från detta kan det sedan bildas dödsbon eller sammanslutningar när jordbruksidkaren dör. Om man i stället gör ett medvetet generationsskifte har man fler möjligheter att påverka beskattningen men detta är en lång och komplicerade process som i regel tar flera år att genomföra. Om jordbruksidkaren väljer att ombilda jordbruket från just

jordbruksidkare till en annan företagsform så blir både generationsskifte och bedrivande av jordbruk tillsammans smidigare, speciellt om det är frågan om en större verksamhet. Man behöver dock vara förutseende eftersom ett skattefritt generationsskifte efter att man ombildat verksamheten till exempel till aktiebolag kräver att överlåtaren har ägt aktierna i över tio år (Skatteförvaltningen, 2020).

Enligt lagen om förändring av verksamhetsform i Inkomstskattelagen 24 § är det möjligt att, så länge ett gårdsbruk bibehåller sin kontinuitet och identitet, i vissa fall byta verksamhetsform av gårdsbruk utan överlåtelseskatt påföljder vid överföring av tillgångar. Detta gäller endast vid själva ombildningen av bolaget och om överföringar sker senare så ska aktiebolaget betala överlåtelseskatt på tillgångar som överförs, även om dessa överförs från den tidigare jordbruksidkaren direkt till hans aktiebolag. Enligt Inkomstskattelagens 24 § är det en skattefri ombildning om de tillgångar och skulder som före ändringen av verksamhetsform tillhörde verksamheten överförs till det nya bolaget. Det förutsätts också att man i den fortsatta verksamheten bildar antingen ett öppet bolag där jordbrukaren är bolagsman, ett kommanditbolag där jordbrukaren är ansvarig bolagsman eller ett aktiebolag där jordbrukaren själva tecknar aktierna. (Skatteförvaltningen, 2024j).

4.1 Personbolag

För att ett gårdsbruk ska kunna ombilda till ett personbolag utan skattepåföljder krävs att jordbruksidkaren själva blir bolagsman i det nya bolaget. För ett öppet bolag måste jordbruksidkaren och jordbruksidkarens make/maka vara de som grundar bolaget. För ett kommanditbolag måste jordbruksidkaren vara den ansvariga bolagsmannen. (Skatteförvaltningen, 2024b).

4.1.1 Öppet bolag

Ett öppet bolag måste bestå av minst två bolagsmän som är solidariskt ansvarig för verksamheten. Detta innebär att vardera bolagsmannen personligen ansvarar för de skulder och förpliktelser som bolaget har, oberoende av hur man själv inom bolaget anser att skulderna och förpliktelserna borde fördela sig mellan de olika parterna. Detta kräver enormt förtroende mellan bolagsmännen och en klar och tydlig kommunikation. Den är vanligtvis familjeföretag som grundar öppna bolag eftersom dessa ofta ärver och äger en stor del av bolagets tillgångar tillsammans.

Öppna bolag kräver ett bolagsavtal där verksamhetsprinciperna och stadgarna framkommer. Detta kan vara ett muntligt avtal men av praktiska skäl är det att fördra att göra ett skriftligt avtal. Det öppna bolagets kapital består av bolagsmännens insatser. Dessa kan, trots att bolagsmännen är solidariskt ansvarig för bolaget, vara olika stora och en insats kan till exempel bestå enbart av en arbetsinsats trots att den andra bolagsmannen har lagt in stora summor eget kapital i bolaget. (Yrittäjät, n.d.b).

4.1.2 Kommanditbolag

För att en jordbruksidkare ska kunna grund ett kommanditbolag utan skattepåföljder krävs det att hen blir den ansvariga bolagsmannen. En ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag ansvarar för bolagets skulder och plikter med sin personliga egendom. En fördel med denna form av bolag är att man kan ha tysta bolagsmän som då inte är ansvariga för bolaget men som bidrar ekonomiskt. Ett kommanditbolag måste ha minst en ansvarig och en tyst bolagsman men det kan finnas flera av var. I ett kommanditbolag är det den ansvariga bolagsmannen, eller bolagsmännen, som fattar besluten. Den tyst bolagsmannen, eller bolagsmännen, är endast delaktiga i besluten där man har överenskommit om det. Denna verksamhetsform kan passa när verksamheten är relativt litet och det är en familjemedlem som blir den tysta bolagsmannen. (Yrittäjät, n.d.a).

I ett kommanditbolag skall det finnas ett bolagsavtal där det framgår vilka bolagsmän som är ansvariga och vilka som är tysta. De tysta bolagsmännen ska placera en kapitalinsats i bolaget medan den ansvariga bolagsmannen eller -männen kan placera sin insats i form av kapital, arbetsinsats eller varor. Insatserna framkommer i allmänhet i bolagsavtalet. (Yrittäjät, n.d.a).

4.1.3 Beskattning av öppna bolag och kommanditbolag

Ett öppet bolag och ett kommanditbolag kan ha olika förvärvskällor: näringsverksamhetens förvärvskälla, jordbrukets förvärvskälla och en privat förvärvskälla. Resultat för dessa förvärvskällor beräknas separat och förluster från en förvärvskälla kan inte dras av från en annan. Dessa resultat fördelas sedan som inkomstandelar på bolagsmännen. Bolagsmannens inkomstandel fördelas sedan som endera kapital- eller förvärvsinkomst baserat på vardera bolagsmans andel i förvärvskällans nettoförmögenhet under föregående skatteår. Förvärvskällans nettoförmögenhet fås när man från förvärvskällans tillgångar drar bort

förvärvskällans skulder. Sedan räknar man på 30 % av de löner som utbetalts från förvärvskällan under de 12 föregående månaderna. (Skatteförvaltningen, 2018).

Denna fördelning görs för både resultatet från näringsverksamhetens och jordbrukets förvärvskälla men innan denna fördelning gör man ett företagaravdrag på 5 % från denna summa. När det kommer till den personliga förvärvskällan utgör hela inkomsten kapitalinkomst och inget företagaravdrag görs från den. För varje specifik bolagsmans inkomstandel beräknar man sedan hur stor kapitalinkomsten är och detta görs vanligtvis genom att man tar bolagsmannens andel av nettoförmögenheten från det föregående året och beräknar 20 % av detta. Resten blir förvärvsinkomst. Om något av inkomsten utgör överlåtelsevinst inom näringsverksamheten blir den per automatik till kapitalinkomst och detta räknas då inte mot nettoförmögenheten. Kapitalinkomsterna beskattas sedan som vanligt med 30 % skatt upp till 30 000 € och 34 % skatt för den överskridande delen. Förvärvsinkomstens andel beskattas tillsammans med resten av bolagsmannens förvärvsinkomster enligt den progressiva skatteskalen. (Skatteförvaltningen, 2018).

I kommanditbolag delas resultatet mellan bolagsmännen enligt deras andelar av bolagets inkomster. I bolagsavtalet framkommer bolagsmännens fördelning av vinst och detta brukar i regel innebära att den tysta bolagsmannens eller -männens andel motsvarar en viss ränta på hans kapitalinsats i bolaget. Det som återstår av vinsten delas sedan mellan de ansvariga bolagsmännen. Det är alltså de tysta bolagsmännen som först får del av vinsten när denna fördelas. (Yrittäjät, n.d.a).

4.1.4 Skillnader och likheter i beskattning av jordbruksidkare och personbolag

Skillnader mellan jordbruksidkare och öppet bolag består främst i att det ska vara fler företagare involverade i det öppna bolaget. Man kan inte grunda personbolag ensam utan man måste vara minst två (Suomi.fi, 2021). Personbolaget behöver inte endast bestå av jordbruksidkaren och dess maka utan det kan vara till exempel ett annat gårdsbruk som gått samman med jordbrukaren för att bedriva sin verksamhet tillsammans. När det kommer till kommanditbolag är det de tysta bolagsmännens närvaro som utgör den största skillnaden. Dessa bidrar ekonomiskt till bolaget men har inget ansvar och inga plikter i verksamheten. Det är också dessa tysta bolagsmän som får del av vinsten först. Det innebär att under år med liten vinst kanske det endast är de tysta bolagsmännen som tar del av vinsten medan de ansvariga bolagsmännen förblir utan.

Fördelning av resultatet i kapital- och förvärvsinkomst är ganska lika som det är för jordbruksidkare. Det innebär inga egentliga skattelättnader att ombilda till dessa, såvida man inte vill inkorporera ett annat gårdsbruk eller fler ägare till verksamheten. Detta är inte relevant för jordbrukare X och därför lämnas nu ombildning till personbolag därhän i detta arbete.

4.2 Aktiebolag

En jordbruksidkare kan ombilda sin verksamhet utan skattepåföljder till aktiebolag om jordbruksidkaren själv tecknar bolagets aktier. Det är också möjligt för jordbrukarmakar att båda teckna aktier i det ombildade bolaget. Fördelningen av aktier dem emellan har ingen skattemässig betydelse. Om någon förutom dessa två tecknar aktier i samband med ombildningen är det inte en skattefri ombildning enligt inkomstskattelagen (Skatteförvaltningen, 2024b). Aktiebolag kan startas av en eller flera ägare och anses efter starten vara en egen juridisk person. Det är alltså inte ägaren som ansvarar för verksamhetens avtal och skulder. Den enda risk ägaren tar är att förlora det kapital som hen har satt in. Ett undantag från detta är skatteskulder eftersom ägaren i vissa fall anses vara personligt ansvarig för dessa. För att grunda ett aktiebolag behöver man inget aktiekapital men om man vill grunda ett publikt bolag måste aktiekapitalet vara minst 80 000 €. (Suomi.fi, 2024).

När aktiebolaget grundas ska man också välja en styrelse som kan fatta beslut i bolagets namn, detta kan vara en enskild person om aktiebolaget bara har en grundare. Man måste då också välja minst en suppleant som kan ta över ansvaret om något sker med styrelsemedlemmen. Minst en av bolagets styrelsemän och minst en suppleant ska vara permanent bosatt i EU och detsamma gäller bolagets verkställande direktör. (Suomi.fi, 2024).

4.2.1 Inkomstbeskattning i aktiebolag

Skattesatsen för aktiebolag är 20 % och denna beskattning sker självständigt för aktiebolag. Ägarnas andra inkomster påverkar inte aktiebolagets beskattning. Detta innebär att gränsen mellan det privata och företaget är skarp. Att ta egendom eller inkomster från aktiebolaget har därför skattemässiga påföljder. Aktiebolagets inkomst beräknas enligt förvärvskälla, endera som förvärvskälla för näringsverksamhet eller förvärvskälla för jordbruk. Dessa inkomster räknas sedan ihop och beskattas enligt det totala beloppet. Det innebär att om

endera förvärvskällan går på minus dras detta av från den andra förvärvskällan innan skatten räknas ut. (Skatteförvaltningen, 2024a).

Aktiebolag betalar förskottsskatt på inkomsten och denna förskottsskatt beräknas på basis av föregående års beskattning. För ett nybildat företag baserar den sig på en uppskattning över resultatet. Beskattningen verkställs efter skattedeklarationen och då får företaget ett beskattningsbeslut där alla detaljer framkommer. (Skatteförvaltningen, 2024a).

Från aktiebolag kan man ta ut pengar endera som lön eller som dividend och på dessa ska man betala skatt. På lönen betalas förvärvsinkomstskatt enligt den personliga progressiva skalan. Dividenders beskattning beror delvis på aktiebolagets nettoförmögenhet.

4.2.2 Aktiebolagets nettoförmögenhet

Ett aktiebolags nettoförmögenhet beräknas genom att dra bort skulderna från tillgångarna. Dessa värderas utifrån anvisningarna i värderingslagen och som tillgång i aktiebolag räknas anläggnings-, omsättnings-, finansierings- och investeringstillgångar. Förutom dessa räknas också sådana utgifter, med lång verkningstid, som har förmögenhetsvärde som tillgångar. Detta kan vara till exempel utgifter för ombyggnad av hyreslägenheter eller anskaffningsutgifter för dataprogram eller liknande. Uppskjutna skattefordringar räknas dock aldrig med till dessa. (Skatteförvaltningen, 2023a).

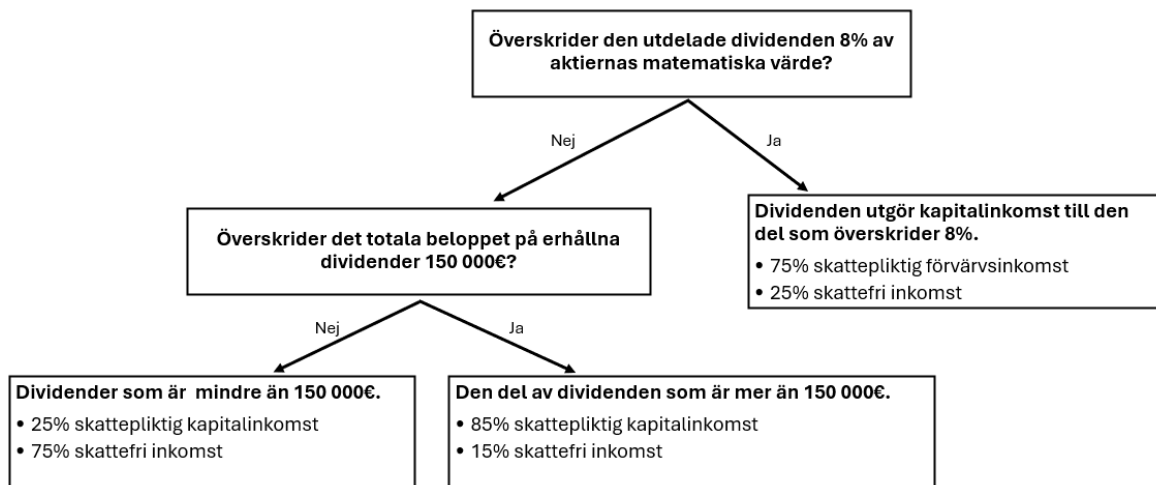
Tillgångar från samtliga förvärvskällor räknas till aktiebolagets nettoförmögenhet och detta kan omfatta allt från maskiner och inventarier, markområden, byggnader och konstruktioner, pengar, värdepapper, fordringar, förskott, material och förnödenheter, varor som tillverkas och färdiga produkter.

När man sedan vet aktiebolagets nettoförmögenhet kan man beräkna hur dividenderna beskattas.

4.2.3 Beskattning av dividender

Det är flera aspekter som avgöra hur dividender beskattas. Den ena aspekten är om företaget är noterat på börsen eller inte. Om bolaget är noterat utgör 85 % av dividenden en skattepliktig inkomst medan 15 % är en skattefri inkomst. Det innebär att på denna totala dividend tas en förskottsinnehållning på 25,5 % när dividenden betalas ut. (Skatteförvaltningen, 2024c).

För onoterade bolag är det två aspekter som avgör hur beskattningen ser ut. Den ena är aktiebolagets nettoförmögenhet som avgöra aktiernas matematiska värde och den andra är en årlig utbetalningsgräns på 150 000 € per skatteskyldig. Aktiernas matematiska värde räknas ut genom att utgående från balansräkningen för den föregående räkenskapsperioden ta tillgångarna och subtrahera skulderna. För att sedan räkna ut en enskild akties matematiska värde tar man denna summa och dividerar den med antalet aktier.

Figur 1. Beskattning av dividender från onoterade bolag.

Om den utdelade dividenden utgör högst 8 % av de ägda aktiernas värde anses det vara en kapitalinkomstdividend som, så länge den utgör högst 150 000 € per år, utgör 25 % skattepliktig kapitalinkomst och 75 % skattefri inkomst. Totalt tas det på en sådan dividend ut förskotts innehållning på 7,5 % av hela summan. Om en del av dividenden överstiger 150 000 € är den till 85 % en skattepliktig kapitalinkomst och till 15 % en skattefri inkomst, det innebär en total förskotts innehållning på 28 % av hela summan. (Skatteförvaltningen, 2024d).

Om dividenden utgör mer än 8 % av aktiernas matematiska värde är den överstigande delen en förvärvsinkomstdividend och denna är till 75 % en skattepliktig förvärvsinkomst och till 25 % en skattefri inkomst. (Skatteförvaltningen, 2023b).

4.2.4 Skillnader i beskattning mellan jordbruksidkare och aktiebolag

Jordbruksidkaren kan inte få någon lön från sin verksamhet eftersom han inte kan vara anställd av sig själv medan man som aktieägare i ett aktiebolag kan ge sig själv lön. En jordbruksidkare kan ta privata uttag från verksamheten utan skattepåföljder men det är inte möjligt med privatuttag i ett aktiebolag eftersom alla uttag från aktiebolaget ska bokföras och direkta uttag bokförs som lån.

Hela resultatet från jordbruksverksamheten beskattas som jordbruksidkarens inkomst och anses tillhöra jordbrukaren. Från denna inkomst dras företagaravdraget på 5 % av och sedan fördelas vinsten i kapital- och förvärvsinkomst baserat på nettoförmögenheten. För ett aktiebolag beskattas vinsten med 20 % och lämnar kvar i företaget. Aktieägarens personliga inkomstskatt påverkar eller påverkas inte av detta. Vinsten från aktiebolaget kan tas ut bara genom lön, dividend eller lån. Skatten på lönen beror på löntagarens inkomst, dividender skattas lite olika beroende på de tidigare förklarade omständigheterna och lånet står kvar som en skuld i bolaget till det blivit betald tillbaka.

På grund av den oskarpa gränsen mellan verksamheten och det privata för jordbruksidkaren kan det vara svårt för denna att få en uppfattning om verksamhetens resultat innan skattedeklarationen görs och lämnas in. Beskattningen kan komma som en överraskning eftersom till exempel saldot på bankkontot inte visar några indikationer på hur bra det går för företaget då den enkla bokföringen inte balanserar upp utgifter och inkomster på samma sätt som det görs genom den dubbla bokföringen i aktiebolag. En utgift blir inte lika lätt till en tillgång för en jordbruksidkare. Med det menar jag att i ett aktiebolag kan man spendera 3000 € på gödsel och ha en tillgång i sitt lager värt 3000 €. För en jordbruksidkare har man endast en utgift på 3000 €. Ingen tillgång.

När det kommer till jordbruk som har sin verksamhet i aktiebolagsform och fortsättningsvis beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruks kunde man tro att deras nettoförmögenhet beräknas enligt samma modell som den görs för jordbruk som drivs av en jordbruksidkare men detta stämmer inte. Enligt Skatteförvaltningen detaljerade skatteanvisningar ska jordbruk som drivs som aktiebolag beräkna nettoförmögenheten enligt kap.2 i Lagen om värderingar av tillgångar vid beskattning (Skatteförvaltningen, 2016). Detta innebär att ett jordbruks nettoförmögenhet förändras när verksamheten byter form, eftersom man i aktiebolag har med pengarna på bankkontot samt husdjur och varor som finns i lager. En annan stor tillgång som jordbruk har som inte räknats enligt gängse värde, men som i aktiebolag räknas om till gängse värde, är jordbruksmarken. I stället för att använda beskattningsvärdet, såsom man gör inom traditionell jordbruksbeskattning, tar man reda på anskaffningsutgiften för marken och för detta in i aktiebolagets balans. Detta innebär att om ett jordbruk ombildar sig till ett aktiebolag och följer de förutsättningar som framförs i Inkomstskattelagen 24 § om förändring av näringsverksamhet om att överföra alla tillgångar utan inkomstskattepåföljder så kan nettoförmögenheten förändras radikalt när man kan använda det verkliga värdet på jordbruksmarken i nettoförmögenheten. (Skatteförvaltningen, 2019).

5 Bolagisering av jord- och skogsbruk till aktiebolag

Vid bolagisering av gårdsbruk är kontinuitetsprincipen central, liksom verksamhetens identitet. Det finns tre krav som måste uppfyllas för att kunna tillämpa Inkomstskattelagen 24 § om skattefri ombildning. Dessa krav är att verksamheten måste se ut på samma sätt före och efter ombildande, skulderna och tillgångarna för verksamheten ska överföras till det nybildade bolaget och ägarna ska förbli desamma. En mjölkbonde ska fortsättningsvis få merparten av sina inkomster från mjölk, till exempel, ombildandet kan inte vara en ursäkt för att i stället börja primärt med entreprenadarbete, och den jordbrukare eller det par jordbruksmakar som drivit verksamheten ska fortsätta med detta efter ombildandet. (Skatteförvaltningen, 2024b).

När det gäller den nya bolagsformen kan båda företagarnakarna teckna aktier och om alla aktier tecknas av dem har fördelningen av aktierna dem emellan igen betydelse i överlåtelsebeskattningen såvida de båda ägt tillgångarna tillsammans. Om endast en make varit jordbruksidkare, det vill säga bara en av makarna har haft verksamheten på sitt namn, måste denne teckna åtminstone en del av aktierna medan den andra parten som inte varit namngiven som jordbruksidkare inte behöver teckna aktier i det nya bolaget. Om det däremot dyker upp någon utomstående ägare kan detta få skattepåföljder enligt inkomstskattelagen 24 §. (Skatteförvaltningen, 2022a).

När aktierna fördelas mellan jordbrukarnakarna eller när de fördelas mellan bolagsmännen kan det bli frågan om gåvobeskattning om ena partens förmögenhet ökar utan betalning medan andra parters förmögenhet minskar. Beräkningen av huruvida det är en gåva görs genom att se på skillnaden mellan skulderna och tillgångarnas värde i den ombildande verksamheten. (Skatteförvaltningen, 2024b).

För att gårdsbrukets identitet ska bevaras måste i regel jordbruksmarken och produktionsbyggnaderna överföras till det nya bolaget, medan bostäder med tillhörande ekonomibyggnader anses vara privata och inte ska överföras eftersom de inte kan anses tillhöra jordbruksverksamheten. På grund av den svåra balansgången mellan det privata och det som tillhöra verksamheten kan denna distinktion, när det kommer till ekonomibyggnader, vara svår att avgöra. Är en byggnad ett garage för hushållets bil eller är det ett garage för jordbrukets bil? Om garaget används till båda bilarna hur ska man då göra? Om det finns fastigheter som jordbrukarna äger som inte är betydande för verksamheten identitet och kontinuitet kan dessa lämnas utanför ombildningen utan att det leder till att kraven i Inkomstskattelagen 24 § inte uppfylls. De individuella omständigheterna för

fastigheterna måste beaktas från fall till fall om man överväger att inte inkludera dem i det nya bolaget. En generell tumregel är att om största delen av egendomens användning utgörs av verksamhetens användning så ska den inkluderas i det nya bolaget. Ett exempel på detta kan vara en privat bil som används inom jordbruksverksamheten. Om användningen av bilen på jordbruket utgör 50 % eller mera av bilens användning så finns belägg för att den borde föras över till det nya bolaget. (Skatteförvaltningen, 2022a).

När jordbruksidkaren ändrar verksamhetsform ska hen avgöra om hela jord- och skogsbruket ska ombildas eller om endast någondera av dessa verksamheter ska överföras till det nya bolaget. Så länge de tillgångar som tillhör verksamheten överförs, vare sig detta är jordbrukets verksamhet, skogsbrukets verksamhet eller både också, anses det uppfylla kraven om skattefrihet i Inkomstskattelagen 24 §. Om fastigheter används inom båda verksamheterna kan det överföras till det nya bolaget, trots att de delvis används inom den andra verksamheten som inte blir en del av bolaget. Dock kan man inte föra över separata skogsfastigheter till den nya verksamhetsformen om inte skogsbruket ska bli en del av det nya bolaget. Endast de fastigheter som används gemensamt av jord- och skogsbruket kan överföras utan överlåtelseskatteföljder. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Anskaffningsutgiften för aktierna i den ombildade verksamheten utgörs av skillnaden mellan tillgångar och skulder som aktiebolaget tagit över, det vill säga, det beror på bolagets nettoförmögenhet. Om nettoförmögenheten är negativ har aktierna inget anskaffningsvärde. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Trots att nettoförmögenheten inte skulle förändras för ett ombildat jordbruk så kan ombildningen vara lönsam, speciellt långsiktigt med tanke på framtida investeringar. Pengarna lämnar kvar i aktiebolaget oberoende av hur beskattningen sker. Det är fortsättningsvis 20 % skatt på resultatet i ett aktiebolag och det kvarvarande resultat förblir i aktiebolaget. Det innebär att dessa pengar kan användas för investeringar som kommer att öka på nettoförmögenheten, på sikt. Om ett jordbruk planerar att investera en hel del under de närmaste åren så kan en ombildning vara lönsam just därför. Om jordbrukets resultat är förvärvsinkomst som skattas högre än till 20 % så lönar det sig att ombilda för att hålla skatten nere, och för att hålla investeringspengarna tillgängliga. Att ombilda till ett aktiebolag har också den fördelen att det skapar möjligheter att planera den personliga beskattningen genom att avgöra hur stor lön aktieägaren ska lyfta.

5.1 Bokföringsmässiga konsekvenser av bolagisering

Om verksamhetens ombildning inte uppfyller villkoren för bevarande av identitet måste aktiebolaget betala överlåtelseskatt på överföringen av de fastigheter som förs över till bolaget. Denna överlåtelseskatt måste oberoende deklarerats till Skatteförvaltningen, även om det är frågan om en helt, eller delvis, skattefri ändring av verksamhetsform (Skatteförvaltningen, 2024b). Överlåtelseskatten består sedan 1.10.2023 av 3 % av den fasta egendomens värde men sedan 2018 har denna överlåtelseskatt slopats vid bolagisering genom byte av verksamhetsform (Sigg, 2021).

Innan man vet om ombildandet av bolag är skattefritt kan man bli tvungen att lämna en överlåtselskattedeklaration och betala överlåtelseskatten. Om det sedan visar att man uppfyller villkoren i Inkomstskattelagen 24 § kan man ansöka om återbäring av denna skatt. Det går också att yrka på att överlåtelsen är skattefri om överlåtelsen omfattas av inskrivningsskyldighet och man måste ansöka om lagfart och inskrivning. I samband med detta kan man lägga fram sitt yrkande på skattefrihet och om det senare visar sig att yrkan ställts på felaktiga grunder så hamnar man att betala överlåtelseskatt då i stället. Värt att notera är att yrkan kan gälla endast en del av en fastighet som överlåts och behöver inte gälla hela egendomen. Det kan också vara värt att ansöka om ett förhandsavgörande för överlåtelsen för att försäkra sig om den eventuellt är skattefri eller inte. Ett sådant förhandsavgörande av avgiftsbelagt men bindande för Skatteförvaltningen. (Skatteförvaltningen, 2024j).

I en jord- och skogsbrukares bokföring följer man inte med anskaffningsutgifter på skog, byggplatser eller jordbruksmark eftersom dessa inte påverkar beskattningen för jordbrukaren. Jordbruksmarkens värde för jordbrukaren utgörs endast av beskattningsvärde på marken. Hos aktiebolag påverkas dock beskattningen av anskaffningsutgifterna på mark, skog och byggplatser och i aktiebolagets bokföring ska tillgångarnas gängse värde användas för att ge en rättvisande bild av förmögenhetsställningen (Skatteförvaltningen, 2022a). Detta kan utgöra en enorm skillnad i nettoförmögenheten för jordbrukaren när jordbrukets nettoförmögenhet ombildas till ett aktiebolags förmögenhet.

Eventuella driftsreserveringar som finns på jordbruket ska intäktsföras när verksamhetsformen ändras. Utjämningsreserveringar kan däremot överföras till aktiebolag och till exempel tas upp i aktiebolagets ingående balans. Denna utjämningsreservering blir inte automatiskt till en inkomst för aktiebolaget till följd av bolagiseringen men ska användas

eller intäktsföras på samma sätt som jordbruksidkaren skulle ha använt dem i sin tidigare verksamhet. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Skatteskulder som tillhör verksamheten ska övergå till det nya bolaget, sådana skulder kan utgöra momsskulder, förskottsinnehållningsskulder och arbetsgivarskulder. Om aktieägaren betalar dessa skulder kan aktiebolaget återbetala dem utan skattepåföljder. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Om en skogsfastighet med rätt till skogsavdrag överförs till det nybildade bolaget upphör rätten till skogsavdrag. Detta eftersom aktiebolag inte har rätt till skogsavdrag. Om skogar där man använt skogsavdrag överförs till det nya bolaget ska man från anskaffningsutgiften för skogen dra av det använda skogsavdraget i bolagets beskattning. Om man väljer att endast överföra en del av skogsfastigheterna till det nya bolaget kan man beskatta dessa som en skattepliktig överlåtelse och då ska eventuellt skogsavdraget läggas till överlåtelsevinsten. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Avskrivningar under de skatteår då verksamheten ändras får endast göras till det belopp som motsvarar de högsta avskrivningar som skulle ha skett i jordbruksidkarens beskattning under det samma skatteåret. Med samma skatteår anses räkenskapsperioder som gått ut under samma kalenderår. Detta innebär att om detta sker är det jordbrukets maximiavskrivningar som ska följas vid bolagets bokslut om detta bokslut sker under samma kalenderår som det tidigare verksamhetens sista bokslut. Om det i den tidigare verksamhetsformen gjorts maximala avskrivningar under samma kalenderår kan alltså det nya bolaget inte göra några avskrivningar alls. Om det under tiden från det föregående bokslutet till det nya har skett införskaffningar kan dessa avskrivas enligt anskaffningsutgiften. (Skatteförvaltningen, 2022a).

Negativt eget kapital som uppkom under tiden verksamheten bedrevs som gårdsbruk kan inte anses vara en lånefordran eftersom en jordbruksidkare inte kan anses ingå förbindelser med sig själv. (Skatteförvaltningen, 2022a).

5.2 Praktiska konsekvenser när jordbruk blir till aktiebolag

För ett jordbruk kan skatten variera mycket från år till år eftersom det är så mycket som avgöra hur stor inkomsten är och hur stor del av den som blir förvärvs- respektive kapitalinkomst. Ett lån för ett markköp kan göra nettoförmögenheten negativ och det innebär att hela inkomsten beskattas som förvärvsinkomst. Att bli beskattad enligt den progressiva inkomstskatteskalen är sällan lönsamt för en jordbruksidkare när inkomsterna blir riktigt

stora. Att i stället verka som aktiebolag innebär att jordbruksidkaren har möjlighet att betala ut lön till sig själv och även om den beskattas progressivt kan man med noggrann planering hålla skatten på en jämnare nivå. Denna lön blir dessutom en avdragbar kostnad för aktiebolaget. (Sigg, 2021).

Ett aktiebolag beskattas i allmänhet enligt Näringskattelagen men jordbruk kan utgöra ett undantag från detta (Skatteförvaltningen, 2022a). För att beskattas enligt Inkomstskattelagen för gårdsbruk ska jordbruket i aktiebolaget utgöra en helhet, det vill säga om det har husdjursenheter ska det också ha egen åkermark. Enligt Inkomstskattelagen för gårdsbruk 4 § ska inkomsten i ett jordbruk som verkar som aktiebolag beräknas enligt kontantprincipen. Detta även om bokföringen annars görs enligt prestationsprincipen. (Österman, 2014).

Oberoende av hur jordbruket beskattas så utgör en av de stora skillnaderna mellan att beskattas som jordbruksidkare och att beskattas som aktiebolag av beräkningen av nettoförmögenhet. På grund av detta är det vid en ombildning av hela jordbruksverksamheten till aktiebolag väldigt relevant att överföra jordbruksmarken till aktiebolaget, om detta inte görs är ombildningen inte ens lönt att göra, enligt vissa experter, eftersom beräkningen av jordbruksmarken gängse värde gör så mycket för beskattningen, och därmed likviditeten i företaget. (Sigg, 2021).

Andra praktiska konsekvenser av förändringen i bolagsform som bör tas i beaktande är möjligheten att få pensionsförsäkring enligt LFÖPL-systemet. För att kunna använda sig av denna försäkring måste aktiebolaget beskattas som gårdsbruk, annars är det FÖPL-försäkringen som gäller. Det är endast gårdsbruk med LFÖPL-försäkring som har rätt till avbyttjänst så det kan innebära extra utgifter och förluster av förmåner om man inte beräknar inkomsten som ett gårdsbruk när man verkar som ett aktiebolag. För att få avbyttjänst, och LFÖPL-försäkring måste jordbruksidkaren vara i en ledande ställning i bolaget och ensam äga 30 % av aktierna eller tillsammans med make/maka eller barn i samma hushåll, äga mer än 50 % av aktierna i bolaget. Om en familj på fyra alla äger lika stora delar och två barn flyttar ut försvinner möjligheten till LFÖPL-försäkring och avbyttjänst eftersom de kvarvarande aktierna i hushållet endast utgör 50 % och den huvudsakliga jordbruksidkaren inte äger 30 % ensam. (LPA, 2020).

När det gäller lantbruksstöden har verksamhetsformen vanligen ingen betydelse men stöd villkoren är bättre när växtodlingsstöden samverkar med husdjursstöden och för att detta ska ske måste de vara inom samma verksamhetsform. Att överföra jordbruksmark till aktiebolaget är därför en förutsättning för att få de förmånligaste stöden. En annan förutsättning för en del av stöden som jordbruk kan få, till exempel investeringsstöd, är att

jordbrukaren ensam eller med familjemedlemmar som bor i samma hushåll äger mer än 50 % av aktierna i bolaget. (Österman, 2014).

Till viss del förenklar aktiebolagsformen generationsväxlingen det kräver dock att jordbrukaren som startat aktiebolaget har ägt aktierna i tio år innan en generationsväxling sker. Men när denna generationsväxling tar plats kan den nya jordbrukaren, om hen får en beslutande ställning i företaget (över hälften av aktierna) beviljas startpeng på samma sätt som inom ett traditionellt jordbruk. (Österman, 2014).

6 Att kalkylera för lönsamhet vid bolagisering av lantbruk

För att beräkna lönsamheten av att bolagisera ett lantbruk är en av utgångspunkterna att man endera har tillgång till deklaraionsblanketter och beskattningsbeslut eller de siffror som ligger till grund för dessa. Det är speciellt jordbrukets inkomster och tillgångar som är centrala att beakta när man överväger att bolagisera ett gårdsbruk men på grund av jordbrukets karaktär av att balansera mellan det yrkesmässiga och det privata måste också jordbruksidkarens andra eventuella inkomster beaktas. Dessa siffror som tar det förgångna i beaktande måste också vägas mot verksamhetens framtid; vilka strategiska mål verksamheten har. Planer på generationsskifte och utveckling av verksamheten kommer att påverka lönsamhetsberäkningarna man gör kring ombildningen. (Lukinmaa, 2023).

Uppföljning av resultat och viljan att förändras ökar möjligheterna för att genomföra en lönsam bolagisering. Risken finns att bolagisering binder verksamheten vid en stelare form; det är inte lika lätt att förändras eller ta spontana beslut eftersom reglerna och lagarna är annorlunda. Att kunna analysera sin verksamhet med en kritisk blick gör det möjligt att lättare upptäcka faror och risker som bolaget möter. Det gäller att vara beredd på att bolagisering kommer med konsekvenser som inte finns i ett traditionellt gårdsbruk. Att dra en skarp linje mellan det privata och verksamheten kan kännas utmanande för en jordbruksidkare som verkar på mark som varit i slakten i generationer, och också detta måste tas i beaktande när man överväger att bolagisera.

Det är en hel del praktiska arrangemang som måste gås igenom när man överväger att bolagisera och det gäller att ta till experthjälp så att inget lämnar utforskat och leder till oväntade förluster av olika slag.

Det finns några punkter att ta i beaktande när man överväger att bolagisera ett gårdsbruk och en av dem som uttalat sig om den eftertanke som behövs innan man beslutar sig för att

bolagisera är Vuokko Lukinmaa, en ekonomie- och bolagiseringsexpert på ProAgria Oulu. Hon anser att om man uppfyller följande kriterier är situationen lovande när det gäller lönsamheten i att bolagisera:

- Verksamheten är stabilt. Detta gäller idealt både till produktionen och till ekonomin.
- Verksamhetens strategi är tydlig, man tar i beaktande jordbruksidkarens arbetsbördan, efterträdare och det egna sättet att vara företagare.
- Resultatet är gott, helst växande. Att verksamheten går med vinst är en förutsättning.
- Jordbruksidkaren har förvärvsinkomster vid sidan av gårdsbruket.
- Tillgångarna är större än skulderna, eller också ska skulderna bero på genomtänkta investeringar som är avsedda att utveckla verksamheten.
- Ekonomin i verksamheten hanteras rationellt och analytiskt, och det är möjligt att balansera ekonomin med finansiering innan bolagiseringen.
- Jordbrukaren har beaktat hur hen ska ta sin inkomst ur företaget, via lön eller dividend eller båda. (Lukinmaa, 2023).

Fler experter håller med Lukinmaa om att det inte krävs en positiv nettoförmögenhet för att bolagisera. När gårdsbruket har en negativ nettoförmögenhet ska man i stället se över varifrån verksamhetens skulder kommer, enligt ekonomiexpert Johanna Lindvall som framför sina åsikter i en artikel av Samuli Juurakko på AGRImedias hemsida. Om skulderna beror på investeringar som är tänkt att generera vinst och öka verksamhetens storlek stöder detta ofta rationaliseringen bakom att bolagisera, poängterar hon. Detta eftersom det visar på en verksamhet som är villig att växa och ta risker för att utvecklas och skapa mer lönsamhet. Det finns också belegg för att det är jordbruk som har utestående skulder, där avskrivningar har minskat på nettoförmögenheten, som kan ha stor nytta av att bolagiseras. (Juurakko, 2021).

Det finns också skatterisker med att kontinuerligt investera eftersom investeringsivern i något skede tar slut och då kommer verksamhetens resultat att öka markant. Detta innebär större beskattningar som i värsta fall tillfaller jordbruksidkaren som förvärvsinkomster, vilket innebär en progressiv beskattning som fort innebär att en stor del av verksamhetens resultat blir till skatteskulder, anser Lindvall. Genom att ombilda verksamheten till ett aktiebolag har man bättre möjligheter att hantera denna beskattning, speciellt när det kommer till förvärvsinkomstbeskattning. (Juurakko, 2021).

En tumregel som Lindvall förlitar sig på för lönsamheten i att bolagisera är att om jordbruksidkarens förvärvsinkomster överstiger 50 000 € per år så är en ombildning lönsam

(Juurakko, 2021). Detta eftersom skattesatserna för förvärvsinkomster vid dessa summor blir så stora att skatteinbesparningarna man får genom att ombilda verksamheten betalar sig själv. Det finns dock de som menar att detta inte ger en rätt bild av bolagisering eftersom till exempel Matias Turpeinen, en annan ekonomiexpert, anser att redan en årsinkomst på 17 000 € för en ensam jordbruksidkare kan öka marginalskatten till sådan nivå att man kan uppnå avsevärda skatteinbesparningar när man bolagiserar verksamheten (Reku, 2021).

Ett annat sätt att avgöra lönsamheten med ombildning är att se på jordbrukets reella innehåll. Om ett jordbruk har 2–3 mjölkrobotar, över 500 slaktnötdjur eller runt 3000 slaktsvin anses verksamheten vara i sådan storleksklass att den har bra förutsättningar att öka lönsamheten genom att bolagiseras, poängterar Lindvall. (Juurakko, 2021).

Specialistkunnig Olavi Kuja-Lipasto vid ProAgria Etelä-Pohjanmaa framhäver i en artikel av Markku Pulkkinen i *Maaseudun tulevaisuus* att för att en ombildning av verksamheten ska vara lönsam anses den skattefördel som ska uppnås behöva vara mer än 10 000 € per år. Kuja-Lipasto menar också att denna fördel ofta finns där för större jordbruksidkare och enligt hans beräkningar är fördelen med att ombilda ofta mellan 10 000 € och 40 000 € i skattefördelar. (Pulkkinen, 2017). Detta är en intressant synpunkt för det innebär att man genom att titta på beskattningens som helhet kan avgöra om en bolagisering skulle löna sig. Om man till exempel betalar endast 10 000 € i skatt per år så lönar sig bolagisering kanske inte, men om skatten letar sig upp mot 60 000 € så kan man med fördel överväga en bolagisering. Kuja-Lipasto berättar också att en aktieägare borde sikta på att betala sig själv en lön mellan 2000 € och 3000 € per månad för att förvärvsinkomstbeskattningen inte ska bli över 30 % (Pulkkinen, 2017).

Eftersom aktiebolagets vinst beskattas med 20 % och aktieägaren som får dividend på det mest förmånliga sätt beskattas med ytterligare 7,5 % är den totala skatten som betalas på den förmånligaste dividenden 27,5 %. Det är endast de jordbruksidkare som har en total beskattningsprocent högre än detta för vilka det lönar sig att bolagisera.

En annan aspekt att ta i beaktande, som flera av experterna nämner, är att själva processen att ombilda företaget också kommer att innebära engångskostnader som kan vara flera tusen euro.

7 Beräkning av jordbrukare X verksamhet som aktiebolag

I denna del av arbetet beräknas lönsamheten för jordbrukare X om han skulle ombilda verksamheten endera helt eller delvis till aktiebolag. I dessa kalkyler bortses från kostnaderna för att grunda aktiebolag och de extra kostnader i form av ökade krav på bokföring och styrning som det innebär att driva verksamheten som aktiebolag. Det är endast de tidigare kostnader som verksamheten haft som tas i beaktande.

Skogsbruket beaktas inte här och lämnas utanför ombildningen. Detta eftersom konsekvenserna av att bolagisera skogsbruk inte är lika rättframma som när man beaktar att ombilda ett jordbruk eller en entreprenadverksamhet. På grund av begränsningarna av skogsavdrag och de sporadiska inkomsterna som skogsbruket har blir det också svårt att förutspå resultat och projektera verksamhetens utveckling om den tas med.

7.1 Beräkning vid total bolagisering

I detta följande exempel kommer nettoförmögenheten inte att vara den rätta eftersom de uträkningar som krävs för att omvandla jordbruksmarkens beskattningsbara värde till gängse värde är ganska omfattande och tidskrävande men som kan ses från exemplet så även utan denna uträkning så ökar nettoförmögenheten allt eftersom företaget går med vinst.

Vilka skulle då de skattemässiga fördelarna varit om jordbrukare X hela verksamheten varit ett aktiebolag under 2022 och 2023? Om hans nettoförmögenheten skulle ha varit den som han deklarerat 2022 och om han, i stället för de privattuttag som jordbruksidkande tillåter, tar ut en lön på 3000 € per månad? Det skulle för hans och verksamhetens beskattning innebära följande för resultatet på 2022 och 2023 (Tabell 10).

Tabell 10. Beskattning av hela jordbrukare X verksamhet som aktiebolag utan bokslutsposter och med en lön på 3000 € i månaden.

Beskattning av jordbrukare X som aktiebolag	2023	2022
Tidigare vinst	49 817,86 €	-
Resultat utan bokslutsposter	123 486,78 €	98 272,32 €
Löneutgifter	36 000,00 €	36 000,00 €

Beskattningsbart resultat	87 486,78 €	62 272,32 €
Skatt 20 %	17 497,36 €	12 454,46 €
Vinst efter skatt	69 989,42 €	49 817,86 €
Ungefärlig skatt på lönen	7 235,35 €	7 235,35 €
Total skatt betald av jordbrukare X	24 732,71 €	19 689,81 €
Nettoförmögenhet	-60 328,34 €	-189 459,59 €

I denna uträkning är det en del värt att nämna. Nettoförmögenheten 2022 baseras på den nettoförmögenhet jordbrukare X hade 2022 om han inte gjort några avskrivningar. Nettoförmögenheten 2023 baseras på 2022 siffrorna med de investeringar jordbruket gjorde 2023, utan avskrivningar och med vinsten från 2022 adderad. Skatten på lönen är bara en uppskattning och stämmer inte alls för 2022. Det är mer en uppskattning av på vilken nivå förvärvsinkomstskatten ligger än en noggrann uträkning. Det som man kan ta fasta på är den verkliga skillnaden mellan den betalda skatten för 2022 och 2023. Som man kan se (Tabell 11) betalade jordbrukare X i realitet mindre i skatt under dessa år än han skulle ha betalat som ett aktiebolag.

Tabell 11. Jordbrukare X betalda skatt under 2022 och 2023.

Jordbrukare X betalda skatt	2023	2022
Skatter på förvärvsinkomster sammanlagt	18 411,72 €	17 482,34 €

Från detta kunde man dra slutsatsen att det inte lönar sig att ombilda till aktiebolag men man ska komma ihåg att enligt beräkningen av aktiebolagsbeskattningen togs det inte med några bokslutsposter alls. Uppskattningen av jordbrukare X beskattning under 2023 utan bokslutsposter var ganska annorlunda än verkligheten (Tabell 12).

Tabell 12. Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster 2023 utan bokslutsposter.

Beskattning av jordbrukare X förvärvsinkomster 2023	Utan utjämningsreservering	Utan utjämningsreservering och avskrivningar
Skatter på förvärvsinkomster sammanlagt	24 747,26 €	50 180,12 €

Detta skapar en ganska intressant bild av verksamheten och dess beskattning. Beskattningen av aktiebolaget och jordbrukare X under 2023, om han hade bedrivit verksamheten som ett aktiebolag under denna tid skulle ha varit ganska lik beskattningen som den sett ut utan en utjämningsreservering. Om han hade beskattats helt utan bokslutsposter hade skatten varit den dubbla mot aktiebolagets beskattning, också den utan bokslutsposter. Detta indikerar alltså att det skulle vara lönsamt för jordbrukare X att ombilda hela verksamheten till aktiebolag men det finns ännu lite annat att tänka på.

För att ta jordbrukare X faktiska betalda skatt i beaktande i denna uträkning, som ett tecken på den likviditet som verksamheten hade att betala skatt under dessa år kan man lägga in avskrivningar till en sådan nivå att skatten motsvarar det som jordbrukare X faktiskt betalade i skatt under 2022 och 2023 (Tabell 13).

Tabell 13. Anpassad skatteberäkningen enligt hur mycket jordbrukare X i realitet betalade i skatt.

Anpassad beräkning enligt faktiskt betald skatt	2023	2022
Tidigare vinst	41 017,86 €	-
Resultat utan bokslutsposter	123 486,78 €	98 272,32 €
Löneutgifter	36 000,00 €	36 000,00 €
Avskrivningar	32 000,00 €	11 000,00 €
Beskattningsbart resultat	55 486,78 €	51 272,32 €
Skatt 20 %	11 097,36 €	10 254,46 €
Vinst efter skatt	44 389,42 €	41 017,86 €

Ungefärlig skatt på lönen	7 235,35 €	7 235,35 €
Total skatt betald	18 332,71 €	17 489,81 €
Nettoförmögenhet	-92 328,34 €	-200 459,59 €

Nu när denna uträkning är gjord blir det spännande att titta på vinsten efter skatt. Den faktiska vinsten från 2022 och 2023 och den vinst som verksamheten skulle ha haft om det drivits som ett aktiebolag under dessa två år.

Tabell 14. Jordbrukare X faktiska vinst 2022 och 2023.

Jordbrukare X faktiska vinst	2023	2022
Vinst	42 161,68 €	40 950,26 €

Tabell 15. Vinst i aktiebolag med samma skatt som jordbrukare X i realitet betalade 2022 och 2023.

Vinst i aktiebolag med samma summa skatt betald	2023	2022
Vinst	44 389,42 €	41 017,86 €

Från denna jämförelse (Tabell 14 och 15) verkar det som att vinsten som aktiebolag endast är lite högre än i det traditionella jordbruket. Men då har vi en sak att ta i beaktande (Tabell 16).

Tabell 16. Jordbrukare X och aktiebolagets gemensamma vinst 2022 och 2023.

Jordbrukare X och aktiebolagets gemensamma vinst	2023	2022
Löneutgifter	36 000,00 €	36 000,00 €
Ungefärlig skatt på lönen	7 235,35 €	7 235,35 €
Jordbrukare X nettolön	28 764,65 €	28 764,65 €
Vinst från aktiebolag	44 389,42 €	41 017,86 €
Total vinst	73 154,07 €	69 782,51 €

Utifrån dessa beräkningar kan vi se att trots att det ser ut som att verksamhetens vinst minskar genom att ombildas till aktiebolag så innebär det i realitet att jordbrukare X, med sin ombildade verksamhet, har mer pengar till hands när skatteåret är slut. Det är bara så att i och med att verksamheten ombildas till aktiebolag separeras inte bara beskattningen av hans personliga medel och verksamhetens medel utan också hans personliga inkomst från aktiebolagets vinst. Genom den gränsdragning som bildandet av ett aktiebolag innebär mellan det yrkesmässiga och det personliga blir vinsten lite mer diffus i verksamheten men när man beaktar helhetsbilden, för jordbrukare X, så lönar det sig.

Från uträkningarna kan man se att vinsten skulle ha ökat med 28 832,25 € efter att skatterna blev betald 2022 och med 30 992,39 € efter skatt 2023. Detta innebär en ökning av vinsten på 70,4 % under 2022 och 73,5 % under 2023 så det är en ganska signifikant ökning och det tyder på att ombildningen av hela verksamheten till aktiebolag är lönsam, även när man inte tar möjligheten till dividendutbetalning i beaktande.

Hur är det då om jordbrukare X ombildar endast entreprenadverksamheten till aktiebolag? Är det en lönsam ombildning?

7.2 Beräkning vid bolagisering av entreprenadverksamheten

Denna del av arbetet är den som innehåller mest osäkerhet. Detta eftersom en ombildning av endast en del av verksamheten till aktiebolag kräver en rad beslut som är svåra att ta innan kalkylerna är gjorda. Genom att kalkylera de olika alternativen kan jordbrukaren sedan fatta informativa beslut om vilka delar av verksamheten som ska ombildas och vilka som ska förbli på det traditionella jordbruket. Att flytta över en del av maskinparken till det nybildade aktiebolaget skulle innebära att man flyttar över en nettoförmögenhet som möjliggör förmånligare dividendutdelningar men det kan också innebära att man hamnar att betala överlåtelseskatt på de tillgångar som flyttas över. Det beror på om ombildningen anses bevara kontinuitet och identiteten från tidigare i den nya formen. När man endast överför en del av verksamheten till denna nya form är detta svårt att avgöra på förhand, om man inte frågar efter ett förhandsavgörande från Skatteförvaltningen.

Som utgångspunkt för denna beräkning används de siffror som lades fram i tabell 9 tidigare i arbetet, där jordbrukets och entreprenadverksamhetens resultat delades upp och det beräknades hur stor del av resultatet vardera delen av verksamheten bestod av. Här i denna kalkyl (Tabell 18) har det inte tagits med några avskrivningar för entreprenadverksamheten i form av aktiebolag men nog för jordbruket. Detta eftersom skattebelastningen för

aktiebolag inte är lika påfallande på grund av den platta 20 % skatten, medan den progressiva beskattningen av jordbrukets förvärvsinkomst kan orsaka stora skatter för jordbrukaren.

Tabell 17. Beskattning av jordbrukare X entreprenadverksamhet som aktiebolag med en lön på 1 500 € respektive 2 000 € i månaden, 2023.

Beskattning av jordbrukare X entreprenadverksamhet som aktiebolag	1 500 € lön/månad	2 000 € lön/månad
Resultat utan bokslutsposter	88 830,39 €	88 830,39 €
Löneutgifter	18 000,00 €	24 000,00 €
Beskattningsbart resultat	70 830,39 €	64 830,39 €
Skatt 20 %	14 166,08 €	12 966,08 €
Vinst efter skatt	56 664,31 €	51 864,31 €
Resultat från jordbruk efter avskrivningar	6 046,71 €	6 046,71 €
Förvärvsinkomster totalt	24 046,71 €	30 046,71 €
Ungefärlig skatt på förvärvsinkomst	2 520,00 €	4 560,00 €
Total skatt betald	16 686,08 €	17 526,08 €

Lönen i kalkylen (Tabell 17) utgör två olika uppskattningar av hur mycket tid som jordbrukare X lägger på entreprenadverksamheten. Den ena utgår från att hälften av arbetstiden läggs på entreprenadverksamheten och den andra utgår från att 2/3 av hans arbetstid läggs på entreprenadverksamheten. Båda dessa är en generalisering av tiden under hela kalenderåret. Det intressanta med denna kalkyl är att skatten ligger på den nivå som jordbrukare X i realitet betalade. För att få den betalda skatten att ligga på samma nivå som den som jordbrukare X betalade 2023 borde vi minska på avskrivningarna på jordbruket. Anmärkningsvärt här är också att utjämningsreserveringen som gjordes på jordbruket 2023 inte alls är medräknad.

Enligt den förra kalkylen, utan avskrivningar, skulle nettoförmögenheten se ut på följande sätt i aktiebolaget (Tabell 18):

Tabell 18. Jordbrukare X totala vinst efter skatt med dividendutdelning.

Nettoförmögenheten 2023	1 500 € lön/månad	2 000 € lön/månad
Nettoförmögenhet	39 602,63 €	39 602,63 €
Dividend som utgör 8 % av nettoförmögenheten	3 168,21 €	3 168,21 €
7,5 % skatt på dividenden	237,62 €	237,62 €
Dividendutbetalning till jordbrukare X	2 930,59 €	2 930,59 €
Jordbrukare X totala inkomst från ab efter skatt	19 044,27 €	23 288,27 €
Jordbrukare X totala inkomst efter skatt	24 457,30 €	28 417,30 €

Nettoförmögenheten i denna kalkyl (Tabell 18) baserar sig på det värde som jordbrukets maskiner har i jordbrukare X anläggningstillgångar. Det totala ingående värdet 2023 var 99 006,58 € och om vi antar att 40 % av detta utgörs av maskiner som endast används inom entreprenadverksamheten och flyttas över till aktiebolaget utgör detta alltså 39 602,93 € som blir en del av aktiebolagets nettoförmögenhet. Utöver detta läggs 30 % av lönerna som betalats ut under de senaste 12 månaderna till nettoförmögenheten. Jordbrukare X totala inkomst från ab efter skatt utgörs av lönen minus den del av förvärvsinkomstskatten som anses höra till den. Jordbrukare X totala inkomst efter skatt lägger till inkomsterna från jordbruket.

Värt att nämna är att dessa beräkningar endast är fingervisningar om hur nettoförmögenhet och dividender samverkar eftersom det i realitet är nettoförmögenheten från föregående räkenskapsperiod som används vid skatteberäkningar men för att förenkla och visa på sambandet snarare än de faktiska siffrorna gjordes dessa beräkningar på samma års nettoförmögenhet.

Det finns förstås fler möjligheter att ombilda verksamheten på, ett alternativ kan vara att inte flytta över någon maskinpark alls till entreprenadverksamhetens aktiebolaget och låta aktiebolaget bygga upp en egen nettoförmögenhet. Då kunde i stället jordbruket hyra ut maskinerna till aktiebolaget och därmed skulle det komma inkomster till jordbruket, och jordbrukare X, utan att han betalade ut dividender. Vartefter att aktiebolaget sedan gjorde vinst skulle nettoförmögenheten byggas upp och möjligheten att ta ut skattemässigt

förmånliga dividender skulle uppstå. Man skulle dessutom kunna använda aktiebolagets vinst för att investera i nya maskiner som entreprenadverksamheten skulle ha nytta av.

7.3 Analys av beräkningarna

Beräkningarna i detta arbete visar ganska tydligt att det skulle vara skattemässigt lönsamt att ombilda jordbrukare X verksamhet till aktiebolag, och detta oberoende av om det är en ombildning av hela verksamheten eller endast av entreprenadarbetets del av verksamheten.

Om man börjar med att se på beräkningarna av verksamheten som den ser ut i dess nuvarande form 2023 var resultatet 60 573,40 €. Detta resultat beskattades helt som förvärvsinkomst eftersom nettoförmögenheten är negativ. Skatten efter avskrivningar och utjämningsreserveringen var 18 411,72 € och det innebär att vinsten efter skatt 2023 var 42 161,68 €.

Tabell 19. Jordbrukets vinst efter skatt.

Vinst efter skatter	2023	2022
Jordbrukets resultat	60 573,40 €	58 432,60 €
Skatter totalt	18 411,72 €	17 482,34 €
Vinst efter skatt	42 161,68 €	40 950,26 €

För att jämföra detta med hur situationen skulle se ut vid en ombildning av hela verksamheten kan man börja med att nämna att det är lättare att bygga upp en nettoförmögenhet om man verkar som aktiebolag. Dessa beräkningar tar dessutom inte i beaktande det varulager som jordbrukare X redan har, i form av djur och diverse gödsel, utsäde och spannmål. Allt detta skulle, vid en ombildning, inventeras och ingå i nettoförmögenheten för ett aktiebolag även om det inte ingår i nettoförmögenheten för att jordbruket. Samma sak gäller den jordbruksmark som jordbrukare X äger, den skulle också värderas på ett annat, mer rättvisande sätt, i ett aktiebolag. Men detta handlar då enbart om nettoförmögenheten och möjligheten att ta ut förmånligare dividender. Om man bortser från detta visar beräkningarna ändå ganska tydligt att en ombildning skulle vara lönsam.

En stor skillnad mellan att verka som jordbruksidkare och aktiebolagsägare är möjligheten att betala ut en lön till sig själv. Om denna lön är den enda förvärvsinkomsten som jordbrukaren får är det lätt att hålla skatteprocenten på en rimlig nivå. Att denna lön sedan

också dras av från aktiebolagets resultat är också positivt eftersom det sänker det beskattningsbara resultatet. En utbetald lön på 36 000 € sänker skatten med 7 200 €.

Beräkningarna av beskattningen av hela verksamheten som aktiebolag, utan några reserveringar och avskrivningar visade att 2023 skulle den totala skatten betald ha varit 24 732,71 € medan samma förfarande som gårdsbruk skulle ha inneburit en skatt på 50 180,12 €.

Tabell 20. Jämförelse av skattebelastningen som gårdsbruk och som aktiebolag.

Beskattning av jordbrukare X utan bokslutsposter	2023
Gårdsbruk	50 180,12 €
Aktiebolag	24 732,71 €
Skillnad i beskattning i €	25 447,41 €
Skillnad i beskattning i %	50,7 %

Detta betyder att skatten som blev betald som aktiebolag var hälften av vad den var som gårdsbruk, om inga avskrivningar eller reserveringar hade gjorts. Denna uträkning tar också jordbrukare X personliga skatt på förvärvsinkomsten i beaktande. Skatten på aktiebolaget ensamt skulle endast ha varit 17 497,36 € år 2023 men eftersom beskattningen av traditionellt gårdsbruk alltid sker tillsammans med jordbrukarens personliga beskattning kan den inte separeras från lönsamhetsberäkningen i det skede man överväger att ombilda verksamheten. I denna kalkyl (Tabell 21) har aktiebolagets resultat modifierats med avskrivningar för att skatten vara densamma som den var i realitet 2022 och 2023.

Tabell 21. Beräkning av vinsten efter skatt för aktiebolag och jordbrukare X.

Beskattning av aktiebolaget och jordbrukare X	2023	2022
Aktiebolagets resultat	55 486,78 €	51 272,32 €
Skatt 20 %	11 097,36 €	10 254,46 €
Aktiebolagets vinst efter skatt	44 389,42 €	41 017,86 €

Jordbrukare X inkomster	36 000,00 €	36 000,00 €
Jordbrukare X skatt	7 235,35 €	7 235,35 €
Jordbrukare X inkomster efter skatt	28 764,65 €	28 764,65 €
Gemensamma skatter	18 332,71 €	17 489,81 €
Gemensam vinst	73 154,07 €	69 782,51 €

Utifrån detta kan vi se att vinsten efter skatt skulle ha varit betydligt större i ett aktiebolag än det var i gårdsbruket trots att skattebelastningen var lika stor (Tabell 22). Skillnaden i vinsten efter skatt var så anmärkningsvärd som 70 % mer om verksamheten hade varit ett aktiebolag under perioden i fråga.

Tabell 22. Vinst efter skatt för verksamheterna.

Vinst efter skatter för verksamheterna	2023	2022
Reell vinst	42 161,68 €	40 950,26 €
Gemensam vinst för jordbrukare X och aktiebolaget	73 154,07 €	69 782,51 €
Skillnad i €	30 992,39 €	28 832,25 €
Skillnad i %	73,5 %	70,4 %

Denna skillnad som ses (Tabell 22) beror på bokslutsposter som sänker resultatet. Som inom gårdsbruket använts för att hålla nere skatterna. I aktiebolag där skatten alltid ligger på 20 % är behovet av avskrivningar inte lika stort även om det även där är möjligt att använda sig av avskrivningar för att hålla skatten på en rimlig nivå. Den frihet som kommer från att inte behöva använda maximala avskrivningar innebär att man kan använda sig av avskrivningarna på ett mer strategiskt och förbehållsamt sätt som tar likviditeten i företaget i beaktande. Om de likvida medlen använts till investeringar och det har påverkat kassaflödet har man möjlighet att använda avskrivningar för att kompensera för detta. Investeringarna i ett aktiebolag kan också göras med ett lättare sinne eftersom de lånetagningar som dessa investeringar kräver inte innebär att företaget blir skuldsatt utan att investeringens värde direkt balanseras mot de kostnader som den kräver.

När det gäller att endast ombilda en del av verksamheten till aktiebolag är kalkylerna svårare att verifiera. Det beror så mycket på vilka val som tas av jordbrukare X när ombildningen sker. Ska en del av maskinparken överföras till aktiebolaget eller ska inga maskiner överföras? Hur stor del av kostnaderna för maskinerna överförs om 60 % av maskinparken överförs till aktiebolaget? Hur börjar jordbrukets utgifter se ut när detta görs? Hur stora avskrivningar behöver man göra på jordbruket när denna verksamhet inte längre belastas av entreprenadarbetets inkomster? Hur mycket ska jordbrukare X betala ut i lön?

När dessa beslut tagits kan dessa kalkyler specificeras men tills dess kan man bara arbeta med uppskattningar. Om man även här tittar på hur stor vinsten efter skatt är enligt de uträkningar som gjordes tidigare i arbetet kommer man till följande beräkning (Tabell 24).

Tabell 23. Beskattning av jordbrukare X som gårdsbruk och entreprenadverksamhet som aktiebolag.

Beskattning av jordbrukare X som gårdsbruk och entreprenadverksamhet som aktiebolag	1 500 € lön/månad	2 000 € lön/månad
Beskattningsbart resultat för ab	70 830,39 €	64 830,39 €
Skatt 20 %	14 166,08 €	12 966,08 €
Vinst efter skatt	56 664,31 €	51 864,31 €
Resultat från jordbruk innan skatt	6 046,71 €	6 046,71 €
Förvärvsinkomster totalt	24 046,71 €	30 046,71 €
Skatt på förvärvsinkomster	2 520,00 €	4 560,00 €
Jordbrukare X inkomster efter skatt	21 526,71 €	25 486,71 €
Gemensamma skatter	16 686,08 €	17 526,08 €
Gemensam vinst	78 191,02 €	77 351,02 €

Den här beräkningen skapar en ganska intressant bild av verksamheten. Den gemensamma vinsten är störst, med den skatt som i realitet betalades, genom en ombildning av endast entreprenadverksamheten till aktiebolag där jordbrukare X tar ut en lön på 1500 € per månad. Det man kan se från denna kalkyl är att inkomsten för jordbrukare X blir lite låg, om man

därför ökar på denna inkomst genom att betala ut en dividend ser det ut på följande sätt (Tabell 24).

Tabell 24. Vinst efter skatt och dividendutdelning när jordbrukare X bedriver gårdsbruk och har entreprenadverksamheten som aktiebolag.

Beskattning av jordbrukare X som gårdsbruk och entreprenadverksamhet som aktiebolag	1 500 € lön/månad	2 000 € lön/månad
Vinst efter skatt	56 664,31 €	51 864,31 €
Dividend som utgör 8 % av nettoförmögenheten	3 168,21 €	3 168,21 €
7,5 % skatt på dividend	237,62 €	237,62 €
Dividendutbetalning till jordbrukare X	2 930,59 €	2 930,59 €
Jordbrukare X inkomst efter skatt innan dividend	21 526,71 €	25 486,71 €
Jordbrukare X inkomst efter skatt med dividend	24 475,30 €	28 417,30 €
Entreprenadverksamhetens vinst efter dividend	53 496,10 €	48 696,10 €
Gemensam vinst	77 953,40 €	77 113,40 €

Här kan man se hur en dividend som beskattas med 7,5 % är lönsam att dela ut men förstås beror en sådan beskattning på nettoförmögenheten och kräver att jordbrukare X flyttar över 40 % av sin maskinpark till den ombildade verksamheten.

För att visa på hur de olika verksamhetsformerna påverkar inkomsten kan den sammanställas i samma kalkyl (Tabell 25).

Tabell 25. Jämförelse av vinst efter skatt för de olika verksamhetsformerna.

Vinst efter skatt	2023		2022
Traditionellt gårdsbruk	42 161,68 €		40 950,26 €
	3000 € lön/månad		3000 € lön/månad

Gårdsbruk som aktiebolaget	44 389,42 €		41 017,86 €
Jordbrukare X inkomst	28 764,65 €		28 764,65 €
Gemensam vinst för ab och jordbrukare X	73 154,07 €		69 782,51 €
	1500 € lön/månad	2000 € lön/månad	
Entreprenadverksamhet som ab	53 496,10 €	48 696,10 €	
Jordbrukare X inkomst: lön, dividend och gårdsbruk	24 457,30 €	28 417,30 €	
Gemensam vinst för jordbrukare X och entreprenadverksamheten	77 953,40 €	77 113,40 €	

Utifrån denna kalkyl (Tabell 25) ses att det mest lönsamma alternativet för jordbrukare X är om han ombildar entreprenadverksamheten till aktiebolag och lämnar jordbruket som traditionellt gårdsbruk om avskrivningar på jordbruket fortsätter som tidigare.

8 Rekommendation för jordbrukare X

Det är inte lönsamt att entreprenadarbetet beskattas som gårdsbruk. Det visar detta arbete med självklarhet. Oberoende av vilka andra beslut som jordbrukare X tar om en verksamhet är en separation av entreprenadverksamhetens beskattning från den traditionella gårdsbruksbeskattningen lönsam. Hur lönsam denna separation är beror på vilka val som tas av jordbrukare X och det finns mycket att ta i beaktande när det gäller att ombilda endast en del av verksamheten. Såsom hur stor del av maskinparken, om någon alls, ska flyttas över till det nya bolaget.

Att ombilda hela jordbruksverksamheten vore också en lönsam ombildning men inte lika lönsam som att endast ombilda entreprenadverksamheten. Detta kan förstås förändras om jordbruksverksamheten ökar men med de siffror som gäller för 2022 och 2023 är det inte aktuellt att ombilda hela verksamheten. Det borde dock hållas i åtanke om jordbrukare X planerar att utvidga verksamheten, vare sig det gäller att köpa mer mark eller investera i fler eller större produktionsbyggnader, vid en sådan expansion kan det bli aktuellt att göra nya

kalkyler och fundera kring bolagisering av jordbruket igen. Också vid ett framtida generationsskifte kan det vara lönsamt att ombilda jordbruket för att förenkla denna process. Men att bolagisera hela jordbruksverksamheten är något som ännu ligger en bit in i framtiden för jordbrukare X.

9 Sammanfattning

I detta arbete har lönsamheten i ombildning av jordbrukare X verksamhet granskats. Arbetet har visat vilka möjligheter gårdsbruk har att ombilda verksamheten utan överlåtelseskatt påföljder enligt Inkomstskattelagen 24 § där villkoren för att undkomma denna beskattning läggs fram. De olika alternativen för detta har gått igenom. För jordbrukare X var det enda relevanta alternativet att ombilda till aktiebolag och därför har arbetet fokuserat på detta. Arbetet har bland annat presenterat olika konsekvenser av ombildning till aktiebolag när det gäller avbytartjänster, pensionsförsäkringar och lantbruksstöd. Dessutom har olika teorier om när det är lönsamt att ombilda ett jordbruk till aktiebolag lagts fram.

Lönsamhetskalkylerna i arbetets senare del visar att det är lönsamt att ombilda jordbrukare X entreprenadverksamhet till aktiebolag även när man inte ombildar resten av verksamheten.

10 Förslag på vidare forskning

För att följa upp denna undersökning kunde man granska hur lönsamheten utvecklats i ett jordbruk där en ombildning av verksamheten redan skett. Var ombildningen så lönsam som kalkylerna visade eller var det något oförutsett som skedde vid ombildningen som begränsade lönsamheten? Samma uppföljning kunde också göras med jordbruk som helt ombildat verksamheten till aktiebolag. En jämförelse mellan ett jordbruk som inkluderat alla tillgångar och ett jordbruk som endast inkluderat produktionstillgångarna i aktiebolaget kunde också ge en intressant och nyanserad bild av bolagisering. Ett annat intressant forskningsområde är att omberäkna jordbrukare X nettoförmögenhet i aktiebolagsform, detta lämnades ogjort i detta arbete eftersom det är ett omfattande arbete som kräver en hel del efterforskning för att realisera.

11 Källförteckning

- Barman, A. (2011). *Enskild näringsidkare, öppet bolag, kommanditbolag och aktiebolag: En jämförande studie av eget kapital, löner och vinstutdelning*. Raseborg: Novia.
- Bryman, A., & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (Vol. Upplaga 3). Malmö: Liber AB.
- Finlex. (2019). 22.12.2005/1142. Hämtat från Finlex:
<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2005/20051142?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=v%C3%A4rdering%20av%20tillg%C3%A5ngar#L> den 18 3 2024.
- Juurakko, S. (2021). *Maatilasta osakeyhtiö - osa 1: milloin se kannattaa?* Hämtat från AGRImedia:
<https://www.agrimedia.fi/maatilasta-osakeyhtio-osa-1-milloin-se-kannattaa/> den 20 3 2024.
- LPA. (2020). *Aktiebolag och verksamhet i bolagsform*. Hämtat från
<https://www.mela.fi/sv/lantbruksforetagare/pensionsforsakring-for-lantbruksforetagare/aktiebolag-och-verksamhet-i-bolagsform/> den 25 4 2024.
- Lukinmaa, V. (2023). *Ennen yhtiöittämistä katse peiliin ja tulevaisuuteen*. Hämtat från ProAgria:
<https://www.proagria.fi/blogit/talouden-ruorissa/ennen-yhtioittamista-katse-peiliin-ja-tulevaisuuteen> den 20 3 2024.
- Pulkkinen, M. (2017). *Maatilan yhtiöittämisellä on monta etua*. Hämtat från Maaseudun tulevaisuus: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/54cf93b0-0b04-54c2-ba90-f1fc857129e1> den 20 3 2024.
- Reku, J. (2021). *Maatilan yhtiöittämiä on vaikeaa ja kallista ja pistää tilan rahahanat tukkoon, väittävät kritikit – talousasiantuntija hämmästelee "mitä ihmeellisimpiä väitteitä" ja kannustaa selvittämään tosiasiat*. Hämtat från Maaseudun tulevaisuus:
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/9ccae1e4-10e9-5781-97d4-20ab4de83982> den 20 3 2024.
- Sigg, A. (2021). Bolagisering av jordbruksföretag. *Bondeföretagaren*(1), 3.
- Skatteförvaltningen. (2016). *Detaljerade skatteanvisningar, Jordbrukets nettoförmögenhet i inkomstbeskattningen*. Hämtat från Vero Skatt:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/49201/jordbrukets_nettoformogenhet_i_inkomstb/ den 7 4 2024.
- Skatteförvaltningen. (2017). *Skatteförvaltningens beslut om anteckningsskyldighet*. Hämtat från Vero Skatt:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/beslut/60371/skatteforvaltningen_s-beslut-om-anteckningsskyldighet/ den 15 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2018). *Inkomstbeskattning - öppet bolag och kommanditbolag*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/oppna-bolag-och-kommanditbolag/inkomstbeskattning/> den 14 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2019). 22.12.2005/1142, *Lagen om värdering av tillgångar vid beskattning*. Hämtat från Finlex:
<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2005/20051142?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=22.12.2005%2F1142#L2P7> den 7 4 2024.

Skatteförvaltningen. (2020). *Generationsväxling i ett aktiebolag i beskattningen*. Hämtat från Vero Skatt: Vid negativt resultat på jordbruket kan man endera fastställa förlusten att vara förlust på förvärvskällan jordbruk och därmed kunna dras av inom de närmaste tio åren från vinster på samma förvärvskälla eller också kan man yrka på att hela summan, eller e den 21 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2021). *Jordbrukets nettoförmögenhet*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/inkomstbeskattning/jordbrukets_nettoformogenhe/ den 18 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2022a). *Ändring av verksamhetsform till aktiebolag*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48395/andring-av-verksamhetsformen-till-aktiebolag3/ den 18 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2022b). *Rundradioskatt*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48391/rundradioskatt4/ den 28 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2023a). *Beräkning av det matematiska värdet och jämförelsevärde på aktier offentliga icke-noterade aktiebolag*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/152870/berakning-av-det-matematiska-vardet-och-jamforelsevardet-pa-aktier-i-offentliga-icke-noterade-aktiebolag1/ den 21 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2023b). *Beskattning av dividendinkomster*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/47901/beskattning-av-dividendinkomster4/ den 18 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2023c). *Skatteförvaltningens beslut om genomsnittliga årlig avkastning på skog*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/beslut/47452/skatteforvaltningens-beslut-om-genomsnittlig-arlig-avkastning-av-skog5/ den 22 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2023d). *Skatteförvaltningens beslut om genomsnittlig årlig avkastning på åker och täckdikningstillägg*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/beslut/47503/skatteforvaltningen-s-beslut-om-genomsnittlig-arlig-avkastning-av-aker-och-tackdikningstillagg6/ den 22 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2024a). *Aktiebolag och andelslags inkomstbeskattning*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/aktiebolag-och-andelslag/inkomstbeskattning/> den 17 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2024b). *Bolagisering av gårdsbruksenhet*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/bolagisering-av-en-gardsbruks/> den 16 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2024c). *Dividender av noterade bolag*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/placeringar/dividender/dividender-av-noterade-bolag/> den 18 3 2024.

Skatteförvaltningen. (2024d). *Dividender av onoterade bolag*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/placeringar/dividender/dividender-av-onoterade-bolag/> den 18 3 2024.

- Skatteförvaltningen. (2024e). *Inkomstbeskattning - jordbrukare*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/inkomstbeskattning/> den 15 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2024f). *Inkomst och utgifter inom jordbruket*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/inkomstbeskattning/inkomster_och_utgifter_inom_jordbruket/ den 15 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2024g). *Utjämningsreservering och återanskaffningsreservering i jordbruk*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/inkomstbeskattning/utjamningsreservering-och-ateranskaffningsreservering/> den 9 5 2024.
- Skatteförvaltningen. (2024h). *Skattedeklaration för jordbruksidkare*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/skattedeklaration/> den 15 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2024i). *Återbäring av energiskatt inom jordbruk*. Hämtat från Vero Skatt: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/jordbruksidkare/energiskatt/> den 15 3 2024.
- Skatteförvaltningen. (2024j). *Överlåtelsebeskattning vid ändringar av företagsformen och företagsomstruktureringar*. Hämtat från Vero Skatt: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/79877/overlatelsebeskattning-vid-andringar-av-foretagsformen-och-foretagsomstruktureringar5/ den 15 3 2024.
- Suomi.fi. (2021). *En jämförelse av företagsformer*. Hämtat från Suomi.fi: <https://www.suomi.fi/foretag/grunda-ett-foretag/foretagsformer/guide/val-av-foretagsform/jamforelse-av-foretagsformerna> den 14 3 2024.
- Suomi.fi. (2024). *Att grunda aktiebolag*. Hämtat från Suomi.fi: <https://www.suomi.fi/foretag/grunda-ett-foretag/foretagsformer/guide/aktiebolag/att-grunda-aktiebolag> den 17 3 2024.
- Yrittäjät. (n.d.a). *Kommanditbolag*. Hämtat från Yrittäjät: <https://www.yrittajat.fi/sv/databank/att-bli-foretagare/foretagsformer/kommanditbolag/> den 14 3 2024.
- Yrittäjät. (n.d.b). *Öppet bolag*. Hämtat från Yrittäjät: <https://www.yrittajat.fi/sv/databank/att-bli-foretagare/foretagsformer/oppet-bolag/> den 14 3 2024.
- Österman, P. (2014). *Lantbruk som aktiebolag*. Svenska lantbrukssällskapens förbund. Hämtat från <https://www.slf.fi/wp-content/uploads/Kal2014-TEMA.pdf>.